

Den Haag

STUDIE VERGROENING TRANSVAAL

kansen, verbeeldingen en schetsen voor verbetering van de leefkwaliteit

Juni 2022

Colofon

Studie vergroening Transvaal

Juni 2022

opdrachtgever: Ralph Pitlo (BAS)

projectnr.: 7003164
projectteam: Céline kruisbrink (IbDH)
Vincent Hensen (IbDH)
Julius Knoester (IBDH)
Zeno Hodes (IbDH)
Laurens van Zuilen (IbDH)
Mark de Visser (IbDH)
Martine van der Helm (IbDH)
Gerrit van der Hut (DPZ)
Afstemming: Maurice Dumas
Eline Korthof

Ingenieursbureau Den Haag
Spui 70
Postbus 12651
2500 DP Den Haag
T: 14070
www.denhaag.nl

Inhoudsopgave

Aanleiding	3
Beoordeling bestaande kwaliteiten	4
Lange Lijnen	6
Hoofdboomstructuren	7
Typologie openbare ruimte	8
Vergroening blok-, straatniveau	11
Toolbox beplanting	12
Extra bomen Transvaal	14
Thema klimaat	16
Huidige natuurwaarden en kansen	18
Specials (stad- en wijkniveau)	20
Specials (wijk- en buurtniveau)	25
Quick wins (blok- en straatniveau)	35

vergroeningsgebied Transvaal

Aanleiding

De aanleiding voor de voorliggende studie komt voort uit gemeentelijk beleid en de vraag van de stad om een hogere leefkwaliteit. Vergroenen is een van de drie speerpunten genoemd in 'Agenda Ruimte voor de Stad' (RIS 295016).

Met de Agenda Groen voor de Stad (RIS294705) zet de gemeente Den Haag in op de functie van groen voor de leefkwaliteit in Den Haag. De ambitie is te streven naar een zo hoog mogelijke leefkwaliteit. Het gaat in de Agenda Groen dan ook over de waarden van groen. Alle waarden die groen toevoegt aan de stad worden ook wel ecosysteemdiensten genoemd. Het vergroenen van de openbare ruimte is een belangrijke en integrale opgave voor het toekomstbestendig maken van de stad. Het is een opgave waar we als stad aan werken. Bomen leveren in het bijzonder een belangrijke bijdrage aan de ecosysteemdiensten, zie de Nota Stadsbomen (RIS307827). Een van de ecosysteemdiensten biodiversiteit, is een belangrijk thema in de Nota Stadsnatuur (RIS305824). Meer en goed gekozen groen helpt met het verbeteren van onze stadsnatuur, en zo de biodiversiteit. Voldoende groen vermindert bovendien de kans op wateroverlast en werkt verkoelend (vooral bomen). Het draagt zodoende bij aan een toekomstbestendig Den Haag, zie de Nota Duurzaamheid (RIS301829). Het overkoepelend ontwerpprincipie 'Groen tenzij' (stenen eruit, groen erin) in de Wegwijzer Den Haag Klimaatbestendig (RIS308744) stuurt op meer vergroening.

De roep vanuit bewoners om meer groen komt onder meer terug in de inwonersonderzoeken van 2019 en 2020. Ook bij het stadsdeel zelf komt regelmatig de vraag binnen voor meer vergroening van het stadsdeel. Vergroenen draagt niet alleen bij aan een aangenamer leefklimaat, maar ook een betere gezondheid, sociale cohesie, trekt bedrijvigheid aan en verhoogt de waarde van huizen en kantoren. Vanuit deze brede context is deze studie uitgevoerd. Met deze studie voor Transvaal werken we conform de motie 'Vergroenen versteende wijken' (RIS298292), de motie 'Als eerste bomen in versteende wijken' (RIS308556) en het initiatiefvoorstel 'Heet onder de voeten' (RIS305041). Daarnaast zijn de aandachtspunten genoemd in de motie 'Sportinvesteringen in Transvaal' (RIS 307012) meegenomen in de studie. In de motie 'Sportinvesteringen in Transvaal' worden het Stellenboschplein en Mandelaplein expliciet benoemd. Verzocht wordt de mogelijkheden te analyseren om sport en bewegen te stimuleren met aanpassingen aan de buitenruimte.

Selectie

Het doel van deze studie is de kansen voor vergroening van Transvaal in beeld te brengen. Hiermee wordt gehoor gegeven aan de ambitie om de leefkwaliteit in de stad te verhogen en de ruimtelijke kwaliteit van de openbare ruimte te vergroten.

Met deze studie brengen we een totaaloverzicht van vergroeningskansen voor deze wijk. Het gaat om het toevoegen van groen in de huidige situatie in de stad.

De potentiële plekken voor vergroening komen uit de kanskaart vergroening (WebGIS) BAS, zijn aangedragen na veldbezoek projectteam IbdH, en zijn aangedragen door DPZ Transvaal (weg- en groenbeheer).

Om de potentie van de vergroeningskans te bepalen is een stedenbouwkundige en landschappelijke analyse gemaakt. De rol van de openbare ruimte is in beeld gebracht. Hiervoor is o.a. gebruik gemaakt van de 'lange lijnen studie' (Kadernota Openbare Ruimte Den Haag RIS 107727) en de 'Visie wijk- en buurtgroen, Stadsdeel Centrum' (RIS298636).

De kansen voor vergroening zijn ingedeeld naar verschillende schaalniveaus (blz 6):

- stadsniveau,
- wijkniveau,
- buurtniveau,
- blok-, straatniveau.

Voor elke locatie is gekeken welk proces nodig is en of het binnen een lopend project valt. Voor reeds lopende projecten, waarbij sprake is van een VO of DO ontwerp, zoals het Kaapseplein en Schalk Burgerstraat, zijn de kansen verder niet verkend omdat hier al een herinrichting plaatsvindt. Ook naar het toevoegen van bomen in de wijk is studie gedaan. Voor het (bij)planten van bomen is een aparte overzichtskaart gemaakt (blz 15).

Uitleg van de locaties

Speciale plekken in de wijk, die vaak ook op wijk- en stadsniveau een rol spelen noemen we 'Specials'. Dit zijn complexe plekken die niet zomaar kunnen worden 'vergroend'. Voor deze plekken zijn verbeeldingen en schetsontwerpen gemaakt. Met prikkelende visualisaties worden de kansen voor vergroening onder de aandacht gebracht. Het vormt de opening voor een gesprek met de stad en biedt kansen de vergroening te agenderen. Een voorbeeld is de visualisatie van het Paul

Krugerplein. Dit kan als werk met werk kans worden meegenomen met het project voor de verbreding van de tramlijn. Dat betekent wel dat hiervoor een integrale benadering en vervolg voor nodig is. We hebben in de studie ook Quick-wins benoemd. Dit zijn plekken op blok-, en straatniveau die Vrij eenvoudig op korte termijn kunnen worden vergroend. Het zijn plekken en vergroeningsingrepen die eventuele stedelijke ontwikkelingen op de lange termijn niet in de weg staan. Deze 'Quick Wins' zijn in de organisatie voorgelegd aan de Advies Commissie Openbare Ruimte (ACOR). Zij hebben hier positief op geadviseerd. Dit betekent dat we hiermee spelregels/randvoorwaarden voor de inrichting van deze locaties hebben gemaakt. De volgende stap is het starten van participatie met de buurt.

Reflectie

Op de studie is intern vanuit verschillende afdelingen reflectie gegeven. De reflectie is zoveel mogelijk in de schetsontwerpen verwerkt of is bij de uitleg van de schetsontwerpen opgenomen.

Prioritering

Een vervolgstap is het bepalen van de prioritering. We zien allereerst kansen om werk met werk te

maken bij projecten van herinrichting. Bijvoorbeeld bij de Paul Krugerlaan en het Paul Krugerplein. Maar ook met de komst van Warmtelinq. Daarnaast is een overzicht gemaakt van de bestaande groene kwaliteiten in de stad. Waar is al groene kwaliteit en waar niet? De overzichtstekening van deze kwaliteiten geeft richting in de keuzes om te investeren. Ook kan een prioriteit bestaan vanuit de buurt zelf, bijvoorbeeld omdat een actieve groep bewoners aan de slag wil met zelfonderhoud van groen. Een prioriteit kan ook ontstaan omdat de vergroening bijdraagt aan meerdere ecosysteemdiensten, bijvoorbeeld het tegengaan van hittestress of het opvangen van water. De vervolgstap is om voor de wijk de prioritering te bepalen. Daarmee kan ook het benodigde budget voor investering en beheer worden bepaald.

Meer studies naar kansen voor vergroening

In de volgende 'versteende' stadsdelen, wijken wordt momenteel eenzelfde onderzoek uitgevoerd:

- Stadsdeel Scheveningen
- Stadsdeel Centrum
- Schilderswijk
- Stationsbuurt
- Groente- en Fruitmarkt
- Rivierenbuurt
- Stadsdeel Laak

Beoordeling bestaande groenkwaliteit

Om zicht te krijgen op de huidige situatie in de wijken zijn alle straten, pleinen en plekken beoordeeld op de groene kwaliteit. We concluderen dat veel straten en plekken nu al een goede groene kwaliteit hebben. Dit betekent dat de straten en plekken bovengemiddeld groen zijn en het groen in goede toestand is. Het betekent niet dat deze straten en plekken af zijn. Ook voor deze plekken verkennen wij in deze studie de mogelijkheden om het bestaande groen te versterken.

Op veel straten en plekken in het studiegebied zijn een aantal bomen aanwezig, maar het heeft geen groene uitstraling en de straten bieden een hogere groene potentie. In deze straten en plekken moet groen worden toegevoegd om de groene kwaliteit te verbeteren.

Op een aantal straten en plekken in het studiegebied zijn nauwelijks bomen of ander groen aanwezig. Het geheel heeft geen groene kwaliteit. Hier is de straat vaak van gevel tot gevel verhard. Op deze plekken moet hard gewerkt worden om extra groen toe te voegen om de groene kwaliteit te verbeteren. Dat is vaak een uitdaging, omdat in deze straten meestal de ondergrond of bovengrond druk bezet is. Het zijn regelmatig ook plekken waar alleen met een totale herinrichting van de openbare ruimte groen kan worden toegevoegd. Denk bijvoorbeeld aan de Hoefkade of de kruispunten bij de Loosduinseweg.

In de kaart is overzichtelijk weergegeven wat onze beoordeling van de huidige kwaliteit is. Het geeft ook inzicht waar de hoogste prioriteit ligt vanuit een groenperspectief bekeken.

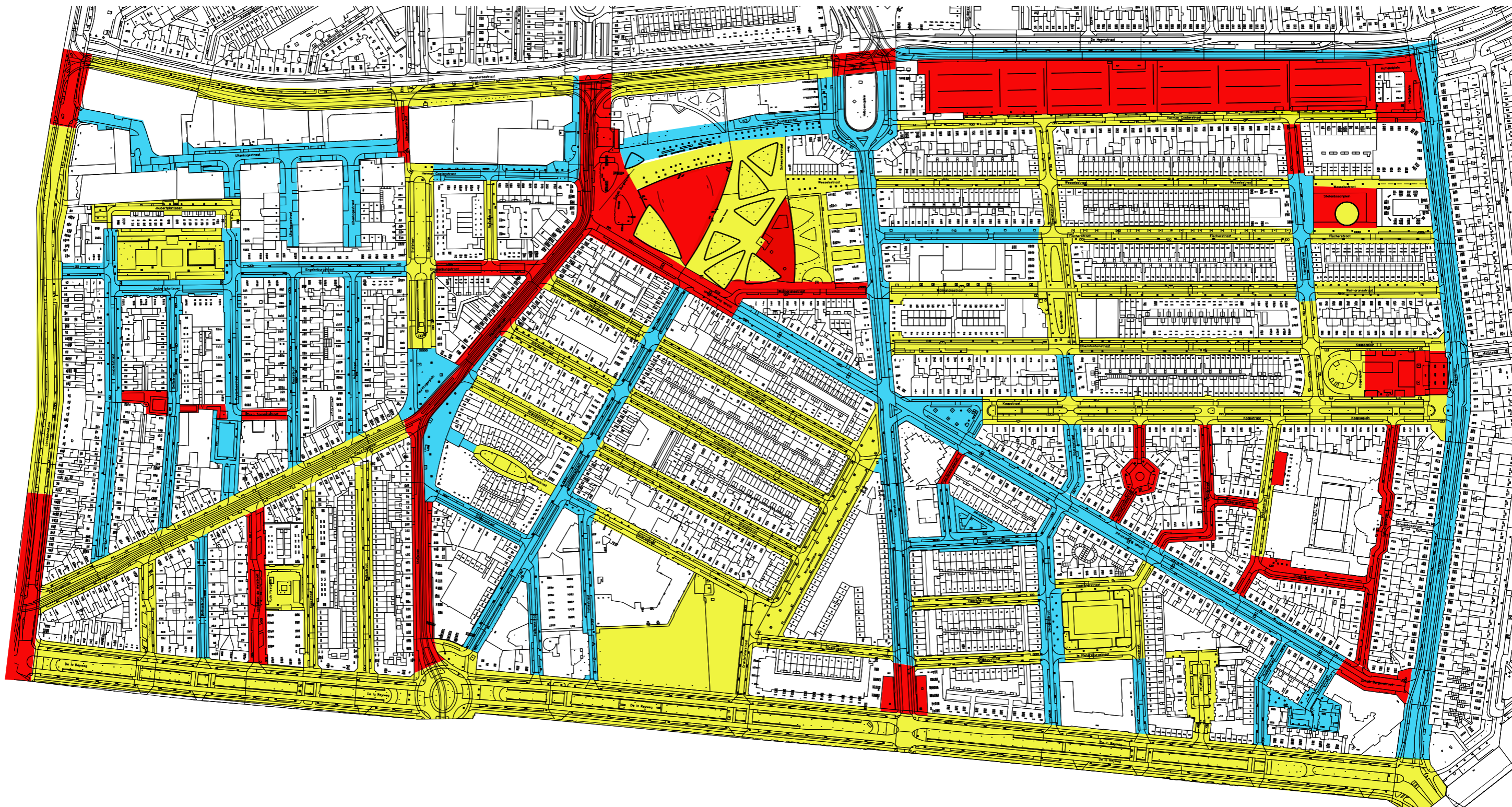
kwaliteit goed

kwaliteit redelijk

kwaliteit slecht

Beoordeling Transvaal groene kwaliteiten

- Goed
- Redelijk
- Slecht

kwaliteit openbare ruimte transvaal

Lange lijnen

De ruimtelijke samenhang van Den Haag wordt in belangrijke mate bepaald door het stelsel van lange lijnen loodrecht op en evenwijdig aan de kust. Veel lijnen liggen op de strandwallen. Dit zijn de oorspronkelijke verbindingswegen evenwijdig aan de kust en volgen de van nature hogere plekken die in het landschap aanwezig waren. Bij de verdere uitbreidingen van Den Haag zijn deze oorspronkelijke wegen verbreed. Maar het oorspronkelijke tracé is gehandhaafd. Daarnaast zijn wegen aangelegd langs de al bestaande watergangen zoals de Haagse beek en de Laak. De lijnen loodrecht op de strandwallen waren oorspronkelijk verbindingswegen door het drassige polderlandschap gelegen tussen de beide strandwallen. Zij verbinden het achterland van Den Haag met de stad en de zee. Kenmerkend voor de lijnen loodrecht op de strandwallen is dat zij verschillende landschapstypen doorsnijden.

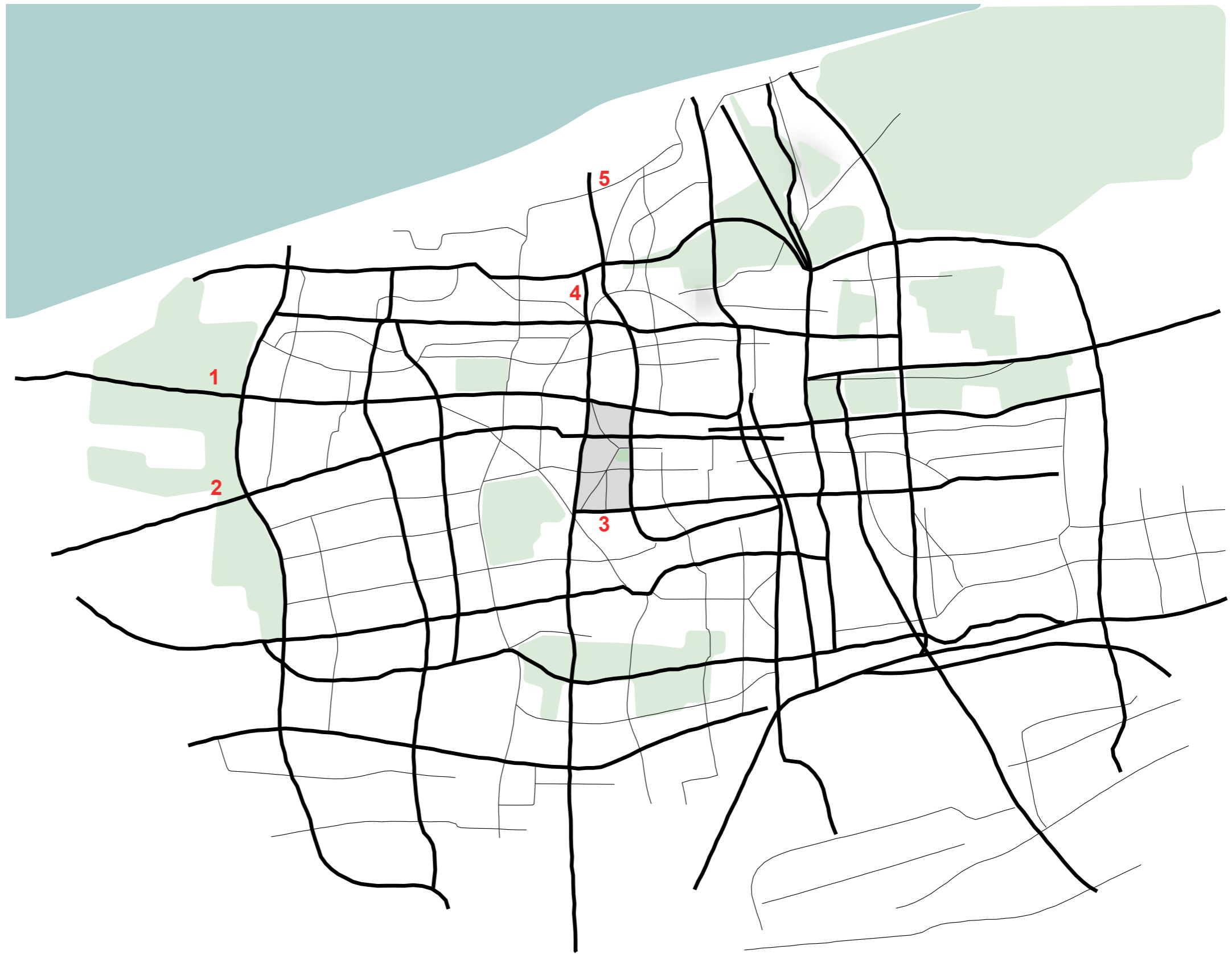
Lange lijnen evenwijdig aan de strandwallen die in Transvaal liggen zijn:

1. De Loosduinse As (Monsterseweg - Oude Haagweg - Loosduinseweg)
2. De Poeldijkse As (Nieuwe weg - Escamplaan - Dierenselaan - Steijnlaan - Paul Krugerplein - Steijnlaan - 's-Gravenzandelaan)
3. Schenkroute (Hoefkade - Weteringkade - Schenkkade - IJscubweg - Boekweitkamp - Finnenburg).

Lange lijnen loodrecht op de strandwallen die in Transvaal liggen zijn:

4. Nieuwe Delftse As (Beeklaan - De La Reyweg - Moerweg - Middachtenweg - Prinses Beatrixlaan)
5. Lijn 11 tracé (Afvoerkanaal met Houtrustweg en Kranenburgweg - Suezkade met Conradkade - Monstersestraat - De Heemstraat - Groenteweg met Parallelweg - Stationsplein).

Bij latere stadsuitbreidingen zijn hoofdassen aangelegd die op sommige plaatsen harmonieus aansluiten bij de al bestaande lange lijnen (bijvoorbeeld Laan van Meerdervoort - Schenkroute - De La Reyweg). Maar veelal is er sprake van een ruimtelijke structuur met monumentale assen die hun tracé ontleen aan een stedenbouwkundig concept dat niet gebaseerd is op de historische context. Voor Transvaal zijn dit de Kaapstraat, Paul Krugerlaan, Schalk Burgerstraat en Kempstraat. Deze worden niet gerekend tot de lange lijnen. De ruimtelijke kwaliteiten ervan worden op het schaalniveau van de wijk en buurt geanalyseerd en beheerd.

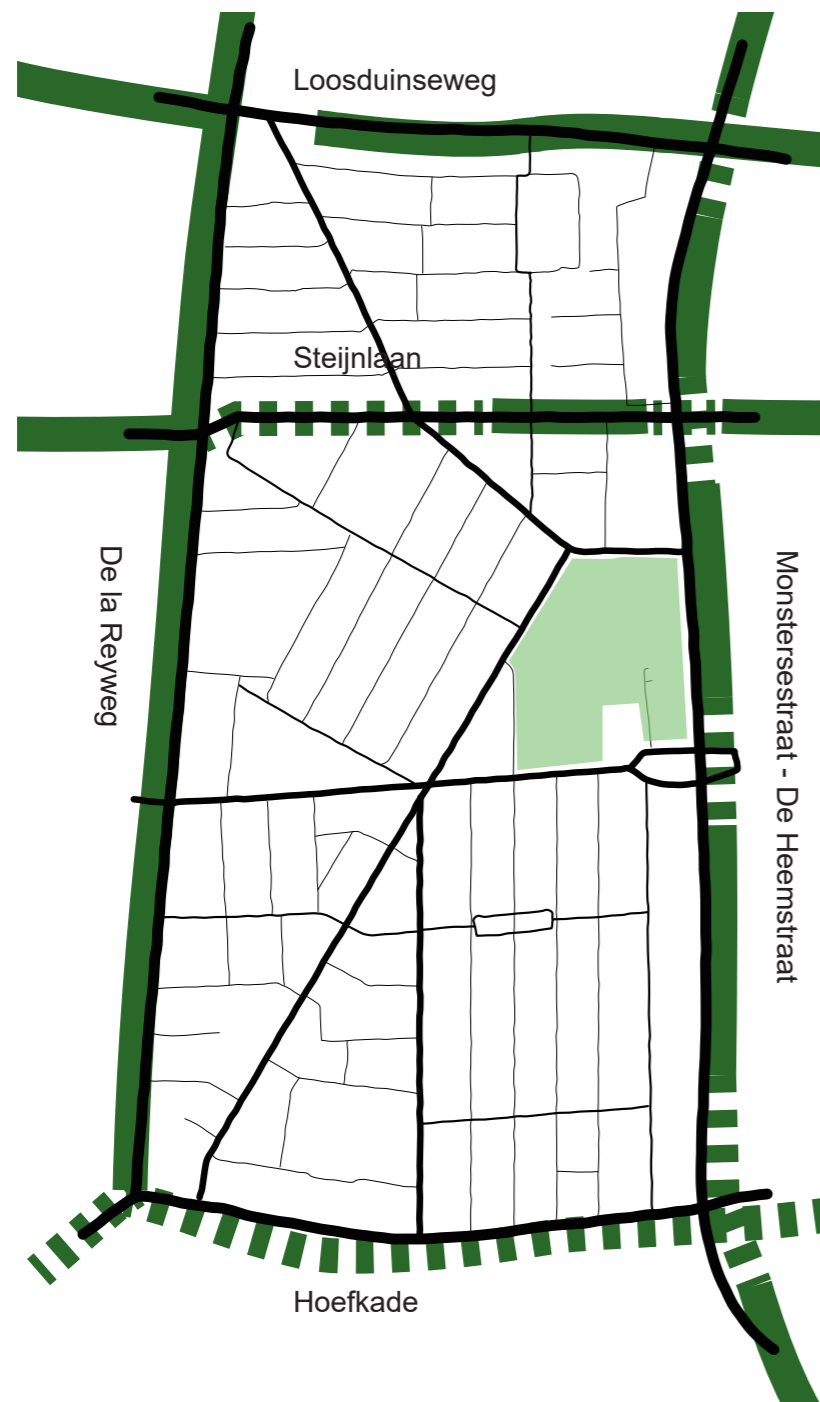

positie Transvaal binnen lange lijnen structuur Den Haag

Hoofdboomstructuren

Kansen bestaande structuren en ambitielijnen

De lange lijnen op stadsniveau vallen voor Transvaal samen met de stedelijke randstructuren van de wijk, en zijn tevens hoofdboomstructuren voor de stad (zie Nota Stadsbomen). De Loosduinseweg, De la Reyweg en de Monstersestraat - De Heemstraat zijn in de Stedelijke Groene Hoofdstructuur aangegeven als hoofdboomstructuur. Voor de Hoefkade en Steijnlaan geldt dat hier de ambitie bestaat om een Hoofdboomstructuur te realiseren. Dit kan het beste in projecten van herinrichting worden gerealiseerd. Voor de Steijnlaan doet deze kans zich al op korte termijn voor met de verbreding van de tramlijn. Al deze structuren spelen een rol op het niveau van de stad en zijn wijk overstijgend. Bij ingrepen behoeven ze onderzoek op het niveau van de stad. In de bestaande Hoofdboomstructuur zien we ook knelpunten. Het oplossen van deze knelpunten zorgt voor versterking van de bestaande structuur en verhogen de ecosysteemdiensten van een structuur. Een aantal structuren heeft bijvoorbeeld gaten in de structuur zoals op de Loosduinseweg. De weg heeft geen groen karakter ter hoogte van de kruisingen en het tramperron. Ook bij de Monstersestraat - De Heemstraat is de boomstructuur niet aanwezig aan de zijde van de woningen, waardoor de structuur niet robuust is. Ook voor de hoofdwegen die behoren tot de wijkstructuur en die geen onderdeel uitmaken van een Hoofdboomstructuur, liggen kansen voor verbetering. Dit geldt voor de Kaapstraat, Paul Krugerlaan, Schalk Burgerstraat en Kempstraat. Naast een gezond leefklimaat leveren zij een belangrijke bijdrage aan de oriëntatie in de wijk. Door werk met werk te maken in projecten kunnen deze structuren worden versterkt.

hoofd groenstructuren bestaand en ambitie

wijkstructuren bestaand en ambitie

Typologie openbare ruimte

Transvaal is een dichtbevolkte woonbuurt ten zuiden van het Centrum. Door de stadsvernieuwing is Transvaal getransformeerd van een overwegend stenig karakter naar een minder stenig karakter. Al was er bij de aanleg van Transvaal al wel rekening gehouden met plantsoenaanleg in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Schilderswijk. De Kaapstraat, het Kaapseplein en de Steijnlaan vormden de belangrijkste groendragers bij aanleg en op het Paul Krugerplein was een plantsoen aanwezig. Tijdens de stadsvernieuwing is een groot deel van de bebouwing vervangen door nieuwbouw. Bestaande bomen lijken te zijn behouden waardoor veel straten een groen karakter hebben. Ook is er toen groen toegevoegd zoals Wijkpark Transvaal en meerdere kleine openbare ruimten zoals wijktuin Transvaal aan de Viljoenstraat, het Joubertplantsoen en het Ruth Firstplein (Visie wijk- en buurtgroen Stadsdeel Centrum RIS298636).

Openbare (groene) ruimten spelen op allerlei niveaus een rol. De kansen voor vergroening zijn dan ook opgedeeld in verschillende schaalniveaus:

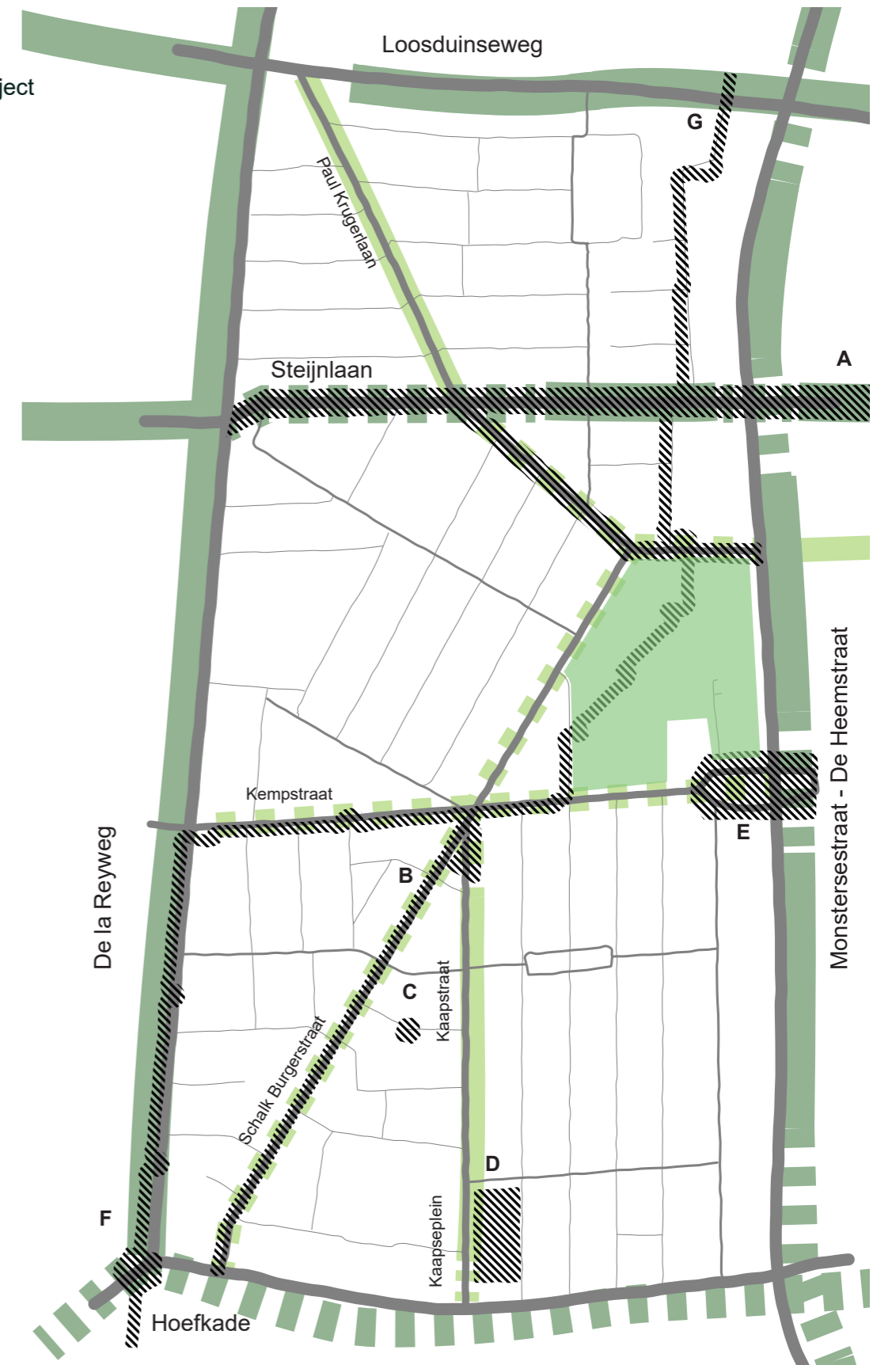
- stadsniveau;
- wijkniveau;
- buurtniveau;
- blok-, straatniveau.

Op al deze niveaus zijn kansen voor vergroening onderzocht in Transvaal.

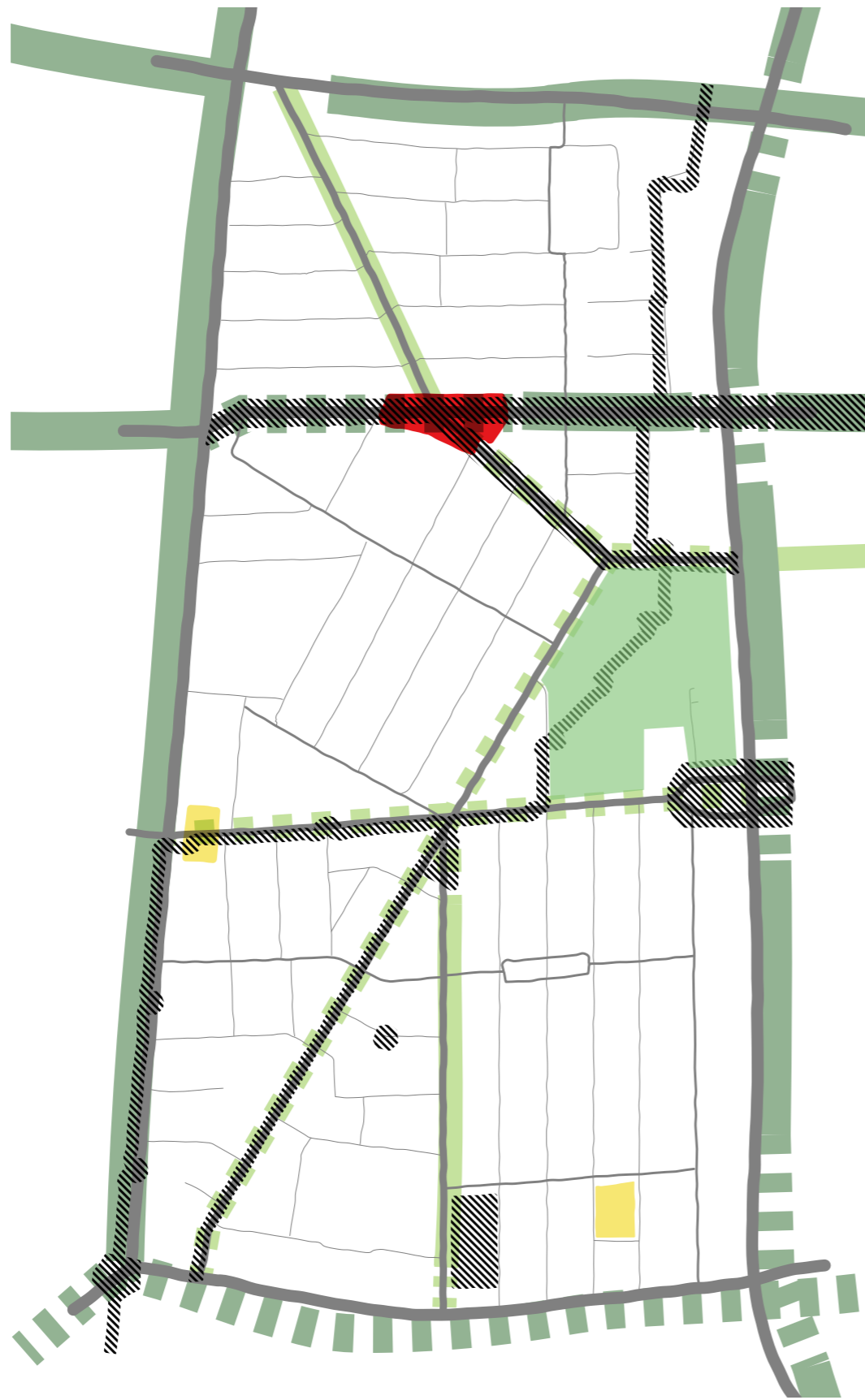
Dit speelt in op de 'Motie vergroenen versteende wijken' (RIS298292). Verhogen van leefkwaliteit in deze wijken. Waarin o.a. ook een verwijzing is opgenomen naar 'Agenda groen voor de Stad' (RIS 294564), dat het vergroenen van versteende plekken, hoe klein dan ook, een voorbeeldfunctie heeft.

Lopende projecten

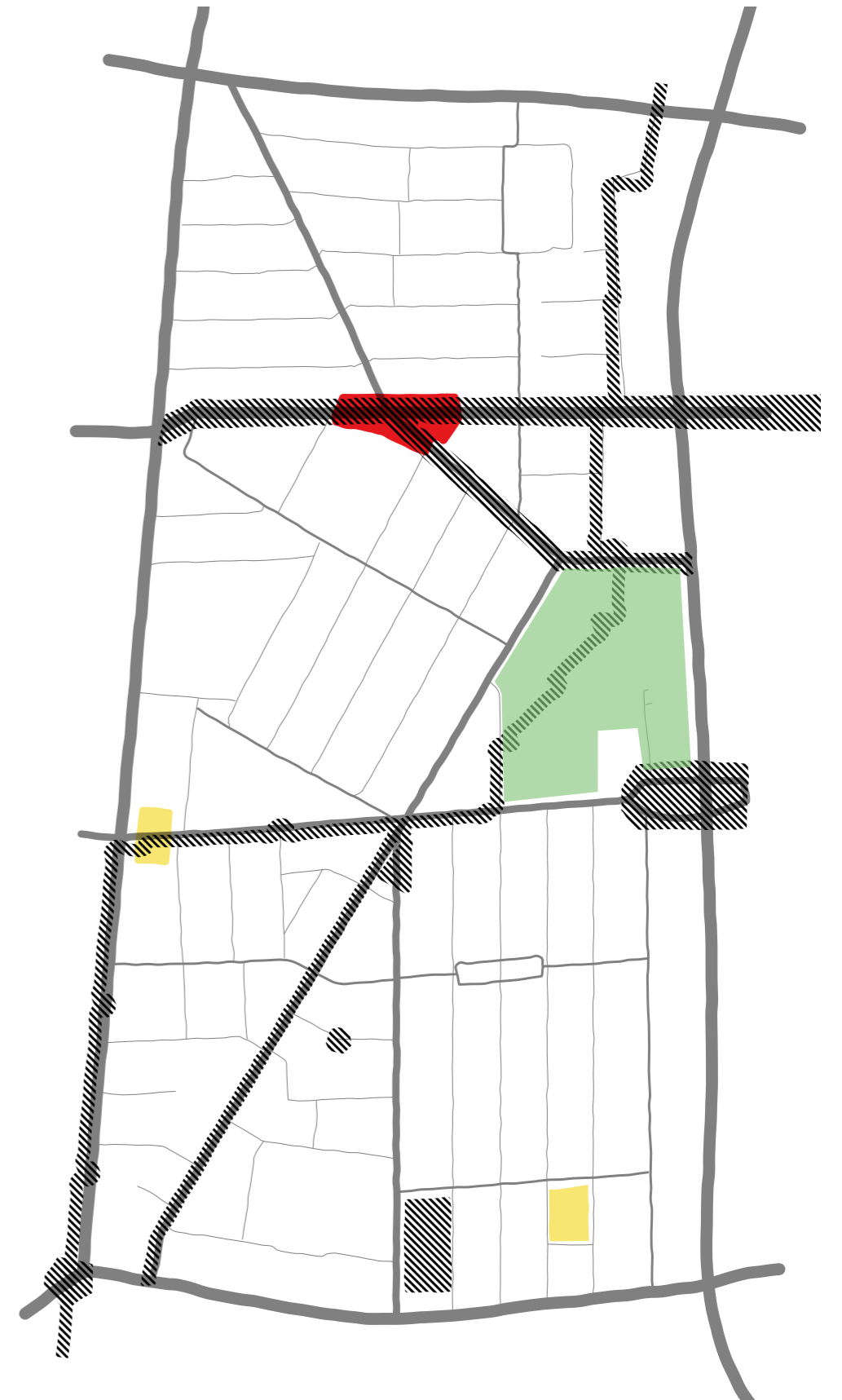
- A Project 6/12/fietsproject
- B Schalkburgerstraat
- C Springfonteinstraat
- D Kaapseplein
- E Hobbemaplein
- F Veluweplein
- G WarmtelinQ

hoofd groenstructuren bestaand en ambitie en lopende projecten

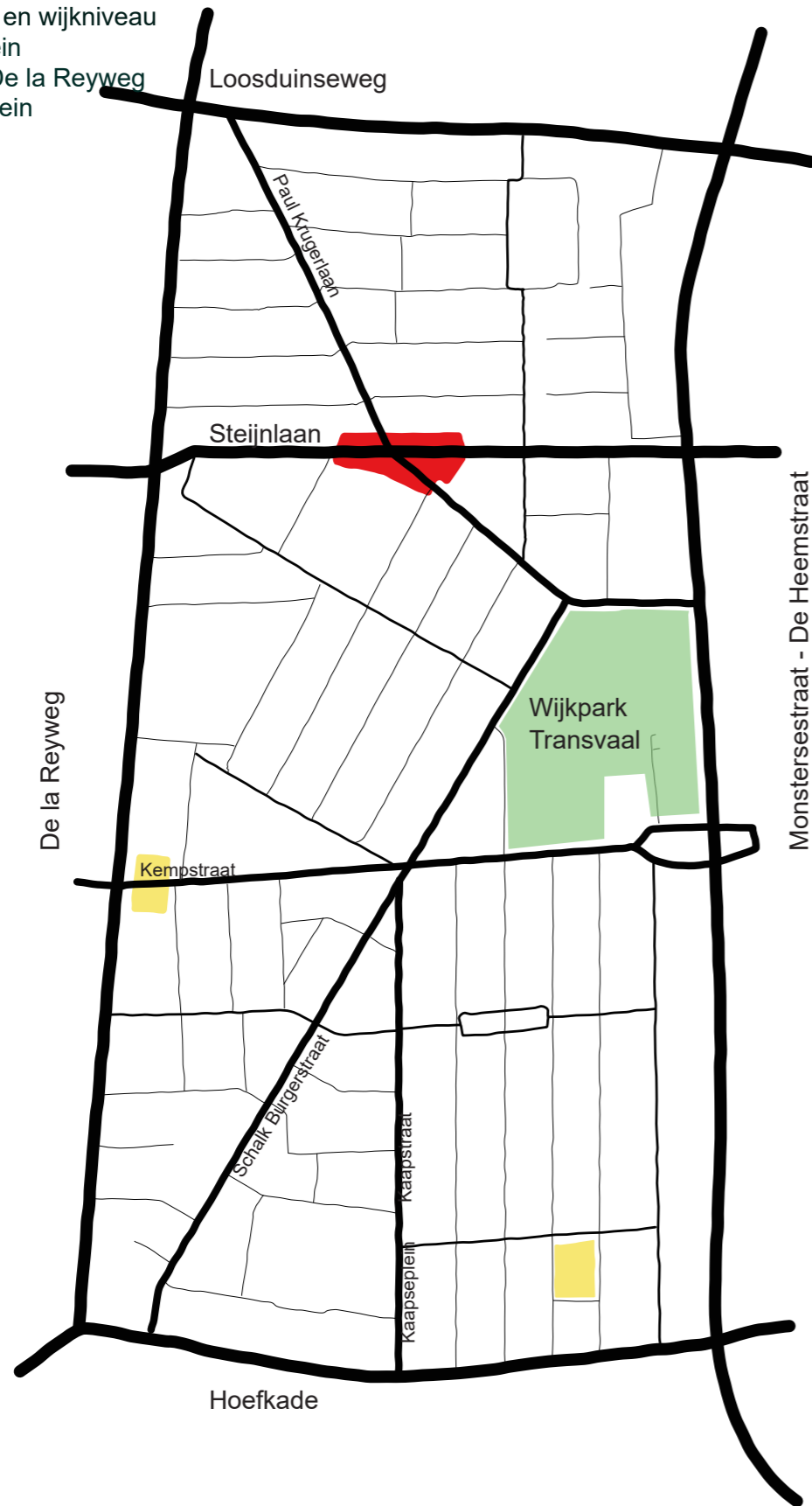
hoofd groenstructuren bestaand en ambitie, lopende projecten, vergroeningskansen stads-, wijkniveau

lopende projecten, vergroeningskansen stads-, wijkniveau

vergroening stad- en wijkniveau

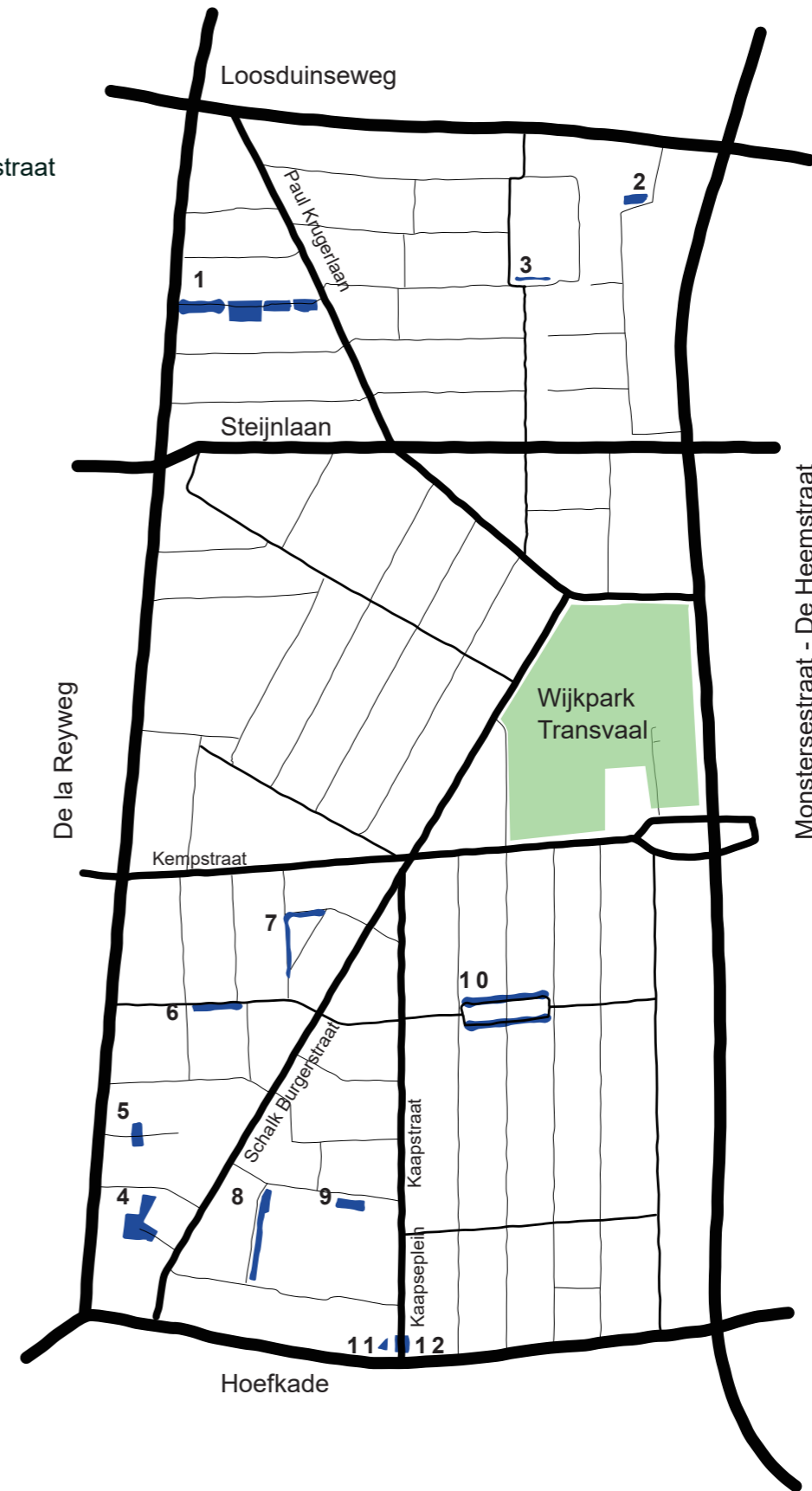
- 1. Paul Krugerplein
- 2. Kempstraat - De la Reyweg
- 3. Stellenboschplein

vergroeningskansen stad- en wijkniveau Transvaal

vergroening buurt-, blok-, straatniveau

- 1. Christiaan de Wetstraat
- 2. Uitenhagestraat
- 3. Joubertplantsoen
- 4. Bloemhofstraat/Witbankstraat
- 5. Delagoastraat
- 6. Vrijstraathof
- 7. Potchefstraat
- 8. Colensostraat
- 9. Majubastraat
- 10. Hoefkade/Kaapseplein
- 11. Kaapseplein
- 12. Mandelaplein

vergroeningskansen buurt-, blok- en straatniveau Transvaal

Vergroening op blok- en straatniveau

Vormgeving

Voor diverse plekken zijn op blok-, en straatniveau ontwerpen gemaakt. Dit zijn de 'Quick-wins'. Deze plekken kunnen direct vergroend worden door het stadsdeel na communicatie met de buurt. Op dit niveau zijn onnodig verharde vlakken opgemerkt. Het zijn vaak brede stukken trottoir, grenzend aan woningen of voorzieningen. Er is zorgvuldig gekeken naar de vormgeving van deze plekken in relatie tot de groenvakken in de directe omgeving. Hiervoor zijn geen onnodig ingewikkelde vormen en maten gehanteerd ('regelmaat is tegelmaat'). Er is een ondermaat van 10m² bepaald waaraan een nieuw groenvak minimaal moet voldoen. We vergroenen namelijk niet om te vergroenen maar omdat het daadwerkelijk een extra waarde heeft voor de stad. Het is dan ook belangrijk dat het groen voldoende maat heeft zodat het goed onderhouden kan worden en kwalitatief goed blijft. We hebben de ervaring dat deze minimale maat van 10m² een robuuste groene invulling kan krijgen en goed te beheren is. Voor elke plek is ook getoetst of andere functies zoals spelen of fietsparkeren van toepassing zijn.

Voor de ontwerpen geldt dat deze in een participatieproces met direct omwonenden worden gecommuniceerd. Daarbij wordt ook een voorstel voor de beplanting gedaan.

Materialisatie & afwatering

Voor de materialisering (opsluitbanden, betontegels, gebakkenklinkers etc.) wordt gebruik gemaakt van het Handboek Openbare Ruimte (HOR). Alle groenvakken die worden toegevoegd liggen in Residentiekwaliteit. In principe worden geen nieuwe materialen geïntroduceerd en de maten uit het HOR zijn gehanteerd. Alle plantvakken worden in principe opgesloten door een verlaagde opsluitband. Hierdoor kan oppervlaktewater vanaf het trottoir het plantvak instromen en opgenomen in het grondwater. Hiermee wordt het riool ontlast bij piekafvoeren. Voor Transvaal geldt dat het intensieve gebruik van groen en de grotere kans op betreding van het aanwezige groen een belangrijk aandachtspunt is voor het ontwerp. Als de kans op betreedbaarheid groot is, geniet het de voorkeur om het groen te beschermen door een laag hekwerk en niet om een verhoogde band aan te brengen. Zo kan water nog steeds naar het plantvak stromen. Ook kunnen grondgebonden dieren dan nog gebruik maken van het plantvak. In een enkel geval wordt aangesloten op afwijkende omliggende materialisering en/of beplanting. Dit wordt apart aangegeven.

voor afwatering liever niet zo...

...maar vooral zo

.....en bij hoge gebruiksiteiten zo

en misschien ook wel zo (in Specials)

Toolbox beplanting

De hoeveelheid groen in Transvaal wijkt niet veel af van het gemiddelde van het gehele stadsdeel Centrum. Het aantal inwoners ligt wel hoger dan in andere wijken van stadsdeel Centrum. Het gebruik van de openbare ruimte is daardoor zeer intensief en de kans op betreding van het aanwezige groen hoog. Groen is sneller toe aan vervanging of inboet (aanbrengen van nieuwe planten). Tegelijkertijd werken we als stad aan het realiseren van een betere stadsnatuur (zie Nota Stadsnatuur). In Den Haag liggen veel kansen voor het ontwikkelen van een natuur inclusieve stad en het bereiken en in stand houden van een vitale stadsnatuur. Vaak levert een eenvoudige aanpassing in het ontwerp en de uitvoering al natuurwinst op. Het is dan ook belangrijk om bij projecten, omvormingsbeheer en het meer klimaat adaptief maken van de stad de aanwezige kansen voor natuur zoveel mogelijk te benutten. Dat betekent dat we in de stad werken met een natuurkansenscan bij elk project in de openbare ruimte. Een natuurkansenscan is een eenvoudige, snel te maken scan van aanwezige natuurwaarden en mogelijkheden voor natuur. Zijn er bijvoorbeeld struiken aanwezig die nectar en bessen bieden of als schuilplek dienen voor kleine zoogdieren en broedvogels. Hoe geven we de natuurwaarden een plekje ná de werkzaamheden, en kunnen we meer natuurwaarde realiseren? De achterliggende gedachte is altijd: bestaande natuurwaarden behouden, versterken en uitbreiden waar het kan. Door de stad te bekijken als leefgebied van planten en dieren en te denken in kansen, werken we toe naar een vitalere natuur. Vaak is hier maar een kleine aanpassing in het ontwerp voor nodig. De herinrichtingen die voortkomen uit deze studie zijn allen gericht op vergroening. Het is in die zin ook niet relevant om te inventariseren wat er aan te behouden groen aanwezig is op de verschillende locaties, want deze bestaan allen uit verharding. Om toch invulling te geven aan de natuurkansenscan is het globaal geïnventariseerd wat de huidige natuurwaarden zijn van de Transvaal en welke kansen er liggen om de lokale populaties te versterken en de biodiversiteit binnen Transvaal te vergroten. In de wijk is sociale veiligheid ook een belangrijk aandachtspunt. Er zijn plekken waar bijvoorbeeld wordt gemeld dat mensen slapen in het groen. Er moet daarom per locatie een weloverwogen keuze worden gemaakt voor het toe te passen type beplanting. Daarbij is het in deze wijk niet altijd haalbaar om enerzijds groen toe te passen wat voldoende bestand is tegen het zeer intensieve gebruik, voldoet aan sociale veiligheid en anderzijds ook de hoogst haalbare natuurwaarden toevoegt. Voor elke inrichting geldt daarom een specifieke afweging.

Beplantingstypologie

Met deze kennis van de wijk is voor de inrichting van de groenvakken een eigen basis beplantingstypologie bedacht. De wijk krijgt daarmee een 'eigen' identiteit. Daarmee is gezocht naar een visueel aantrekkelijk beplantingsbeeld dat onderscheidend is van omliggende wijken. De beplantingstypologie is grotendeels afgestemd op de hoge gebruikersdruk. Door veerkrachtige beplanting en op sommige plekken ook soorten met een barrièrewerking (bijv. stekels) blijft het beeld zoveel mogelijk in stand en wordt waar nodig betreding ontmoedigd. Door het plantvak in meerdere lagen op te bouwen ontstaat een visueel aantrekkelijk geheel. Om het gewenste beeld te maken (rekening houdend met intensief gebruik en betreding) wordt vooral gekozen voor heesters. Naast de gewenste massa, stevigheid en veerkracht in alle seizoenen, is het keuzepallet van heesters groot en gevarieerd. Door heesters te kiezen met zoveel mogelijk vergelijkbare visuele eigenschappen, wordt de herkenbaarheid van de wijk vergroot. Gekozen is voor grootbladige en groenblijvende heestergroepen. Deze groep heesters zijn sierlijk maar robuust van karakter, zijn bescheiden in groeisnelheid maar uitgesproken in vorm. De sierwaarde van het over het algemeen leerachtig en stugge blad is grotendeel van het jaar aanwezig. Ook zijn in een gedeelte van het jaar bloemen aanwezig, maar deze zijn bij groenblijvende planten over het algemeen minder uitgesproken.

Bijdrage aan de Stadsnatuur

De basisbeplanting vormt een beplanting die vooral bestand is tegen het zeer intensieve gebruik en een jaarrond groen karakter heeft zodat het snel verzorgd oogt. Waar mogelijk wordt deze beplanting aangevuld met meer ecologisch passende soorten en groeivormen. Dit wordt per locatie nader uitgezocht en afgestemd op de lokale populaties.

In Den Haag altijd een natuurkansenscan

Bij elke herinrichting en omvorming van de openbare ruimte stellen we een natuurkansenscan verplicht. Ontwerpen die ter beoordeling worden voorgelegd aan de Adviescommissie Openbare Ruimte worden, mede op basis van de natuurkansenscan, van nu af aan ook beoordeeld op het gebied van stadsnatuur. Natuurinclusief denken én werken wordt zo steeds meer een vanzelfsprekend onderdeel van het ontwerpproces.

Beplantingsopbouw

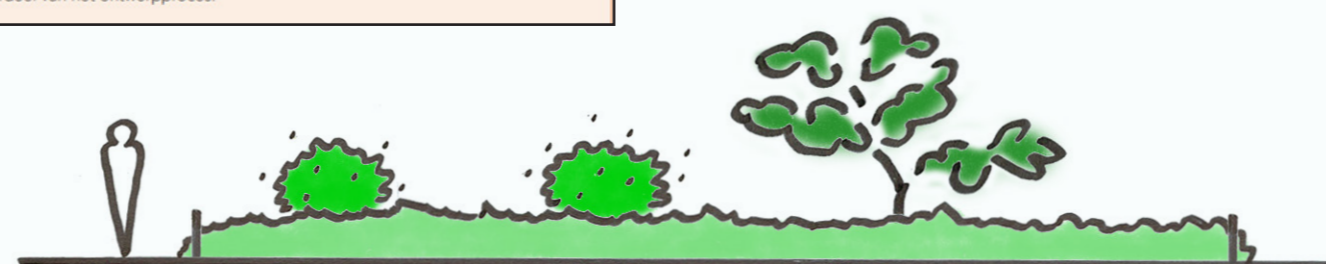
1. De onderste laag bestaat uit bodembedekkende heesters (tot 100 cm hoogte) en zorgt voor bodemsluiting en barrièrevorming. In een opgetild of omheint plantvak kunnen dit (langzamer groeiende) grootbladigen zijn. Bij een plantvak op maaiveld is de kans op betreding hoger, hier heeft het de voorkeur om de meest snelgroeiende en veerkrachtige soorten toe te passen. Deze meer verkrachtige soorten zijn vaak minder uitgesproken in verschijning, daarom stellen we ook de eerste groep voor die dat meer is.

2. De middelste laag groeit tot 150 cm en zorgt voor de grootste visuele aantrekkingskracht. De sierwaarde zit in de vrijstaande plaatsing waardoor vrije uitgroei mogelijk is en vanuit meerdere kanten zichtbaar is. Deze groep beplanting heeft een uitbundige bloei, groot blad en een herfstkleur.

3. De hoogste laag zijn hoge heesters tot 350 cm, waarvan aanplant mogelijk is in de grote plantvakken. Enkele soorten zijn wintergroen en groeien breed uit. De hoge heesters moeten in verband met de sociale veiligheid bewust worden geplaatst. Veel soorten zijn echter semi-transparant of kunnen worden opgesnoeid voor doorzichten. In de soortenlijst zijn dat vooral wintergroene en opvallende winterbloeiers.

Uitvoering en beheer

Om de beplanting in Transvaal te laten slagen en duurzaam beheer mogelijk te maken, is deze typologie en bijbehorend sortiment besproken met de groenbeheerder van stadsdeel Centrum. Ook zijn de soorten passend binnen de bestaande werkpakketten. Afhankelijk van de gebruiksdruk per plek (en financiële middelen) kan beplanting tegen betreding worden beschermd door ze verhoogd aan te brengen, te omheinen met een laag hekwerk of door in de onderste (betredings)laag een sterkere soort te kiezen.

Beplantingsopbouw van bodembedekkers met middelgrote- en grote solitair

Sortiment Transvaal

Van deze soorten is het grootste deel 'standaard' sortiment. Een deel minder voorkomend sortiment wint door warme winters in populariteit.

Grootbladige lage heesters bodembedekkend (tot 1 m) in een opgetild of omheind plantvak:

Cornus s. 'Kelseyi'
Diervilla splendens
Hedera colchica / arborescens cv
Mahonia aquifolium 'Smaragd'
Prunus l. 'Otto Luyken'
Prunus l. 'Zabeliana'
Viburnum davidii

Snelgroeiende lage heesters bodembedekkend (tot 1 m) in een plantvak op maaiveld:

Lonicera nitida elegance 'Hohenheimer findling'
Lonicera pileata
Pyracantha coccinea 'Red Cushion'
Chaenomeles sup. 'Salmon Horizon'
Spiraea nipponica 'June Bride'
Symphoricarpos chenaultii

Solitaire middelgrote heesters (1,50) :

Aronia melanocarpa
Calycanthus florida
Choisya ternata
Clethra alnifolia
Corylopsis pauciflora
Fothergilla major
Magnolia stellata
Mahonia bealii
Syringa microphylla 'Superba'
Yucca filamentosa/glauca

Solitaire heesters groot (3):

Aucuba japonica
Berberis julianae
Cornus amomum / sanguinea
Corylopsis spicata
Cydonia oblonga
Crataegus monogyna
Euonymus hamiltonianus subsp. sieboldianus
Frangula alnus (eventueel aspleniifolia)
Hamamelis virginiana
Hamamelis intermedia 'Pallida'
Ligustrum vulgare
Lonicera xylosteum
Magnolia soulangeana
Osmanthus decorus
Photinia fraseri
Syringa vulgaris
Prunus spinosa
Salix aurita
Sambucus racemosa
Prunus laurocerasus
Stachyurus praecox
Viburnum opulus

Referentiebeelden

onderlaag heesters tot 100 cm

middenlaag heesters tot 150 cm

bovenlaag heesters tot 350 cm

Extra bomen Transvaal

Voor Transvaal is nauwkeurig gekeken of ruimte is te vinden voor extra bomen. Hiervoor is een kaart gemaakt die in zoneringen aangeeft waar vrije ruimte ontstaat, rekening houdend met beperkingen boven en ondergronds. De uitgangspunten uit de Nota Stadsbomen (en Handboek Openbare Ruimte) zijn voor de studie gebruikt. Dit betekent dat rekening is gehouden met o.a. de minimale maten voor plantafstanden, afstanden tot gevels en maten van de groeiplaatsen.

Het uitgangspunt is dat we goede groeiplaatsen voor goed presterende bomen aanleggen. Bij vervanging en het toevoegen van extra bomen in een bestaande situatie hanteren we minimaal 7,5m³ voor de 1e grootte, 6m³ voor de 2e grootte en 5m³ voor een 3e grootte boom. Dit is voor deze studie als uitgangspunt gehanteerd. Bij projecten van ontwikkeling, herinrichting en groot onderhoud hanteren we minimaal 20m³ voor de 1e grootte, 15m³ voor de 2e grootte en 7,5m³ voor een 3e grootte boom.

Verschillende categorieën bomen

Op de kaart zijn verschillende categorieën bomen te onderscheiden:

- bestaande boom
- groeiplaats al aanwezig, inboet
- mogelijke plek voor 1 boom valt binnen Quick-Win gebied (buurt- en straatniveau)
- mogelijke plek voor 1 boom valt binnen Special (stad- en wijkniveau)
- mogelijke plek voor 1 boom, valt binnen lopend project van herinrichting
- mogelijke plek voor 1 boom
- mogelijke plek voor 1 boom, ten koste van parkeren
- mogelijke plek voor 1 boom, vereist nader onderzoek
- mogelijke plek voor 1 boom op particulier terrein

Met nader onderzoek wordt bedoeld dat op sommige plekken mogelijkheden lijken om bomen te plaatsen, mits daarbij kleine aanpassingen worden gedaan aan de openbare ruimte. Denk bijvoorbeeld aan het verplaatsen van borden en lichtmasten. Bij het plaatsen van bomen in parkeervakken hoeft het niet altijd zo te zijn dat een parkeerplaats komt te vervallen, vanwege aanwezige overruimte. Ook is een inschatting gemaakt van de mogelijkheid voor toevoeging van extra bomen op niet openbaar gebied. Het gaat dan om de plekken die uit de hittestresskaarten komen, zoals verharde speelpleinen bij scholen en opvanglocaties. In het meest voorzichtigste scenario zou dit 107 extra

bomen betekenen voor Transvaal. En in het meest optimistische scenario 173 extra bomen (107+29+37=173) in openbaar gebied van Transvaal. In deze aantallen zijn de extra bomen die bij lopende projecten zoals de Schalk Burgerstraat worden aangeplant niet meegenomen. Ook de bomen voor niet-openbaar gebied zijn nu niet meegeteld.

Extra bomen in de Hoofdboomstructuur

De hoofdboomstructuur bevindt zich aan de randen van de wijk. Zoals eerder in deze studie aangegeven liggen hier kansen voor het verbeteren van de bestaande situaties. Deze structuren spelen een rol op het niveau van de stad en vragen om een bredere integrale kijk. In de kaart zijn voor deze structuren daarom geen 'losse' extra bomen opgenomen.

Grondwaterstand

De gemiddelde Hoogste Grondwaterstand is in Transvaal 1 tot 1,5m (klimaat-effectatlas.nl). Dit is relatief gunstig voor de doorwortelbare ruimte omdat de bomen dan een voldoende en stabiel wortelpakket kunnen vormen en de vochtvoorziening dichtbij is.

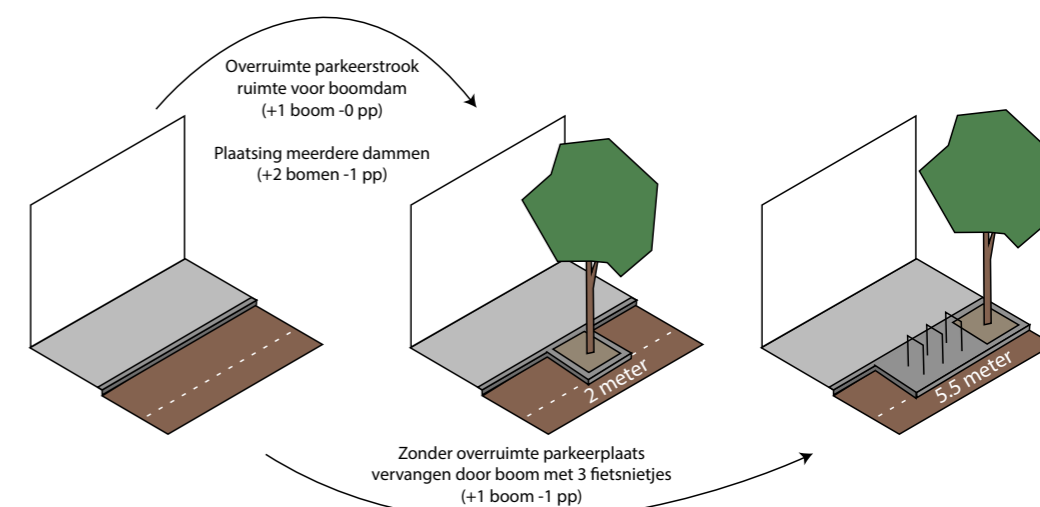
Kosten voor extra bomen

Om een goed beeld te krijgen in de investeringen die nodig zijn om de wijk te vergroenen zijn voor bomen de gemiddelde kosten in beeld gebracht. De kosten voor de inrichting van een goede groeiplaats, de aanplant en nazorg gedurende het eerste jaar zijn apart in een tabel gezet. De kosten zijn afhankelijk van de situatie. Is er sprake van verharding of open grond? Hoe bereikbaar is de locatie, zijn er wegafzettingen nodig etc.

Bomen moeten na aanplant veilig worden beheerd. Elke boom krijgt daarvoor een eigen werkpakket. Dit is afhankelijk van de plek waar hij in de stad staat. Een boom langs een tramlijn vraagt meer onderhoud (i.v.m. een veilige groei) dan een boom in een park. Voor elke nieuwe boom wordt afhankelijk van het werkpakket bepaald welke gemiddelde onderhoudskosten nodig zijn. Dit bedrag moet hiervoor worden vrijgemaakt.

Soortkeuze

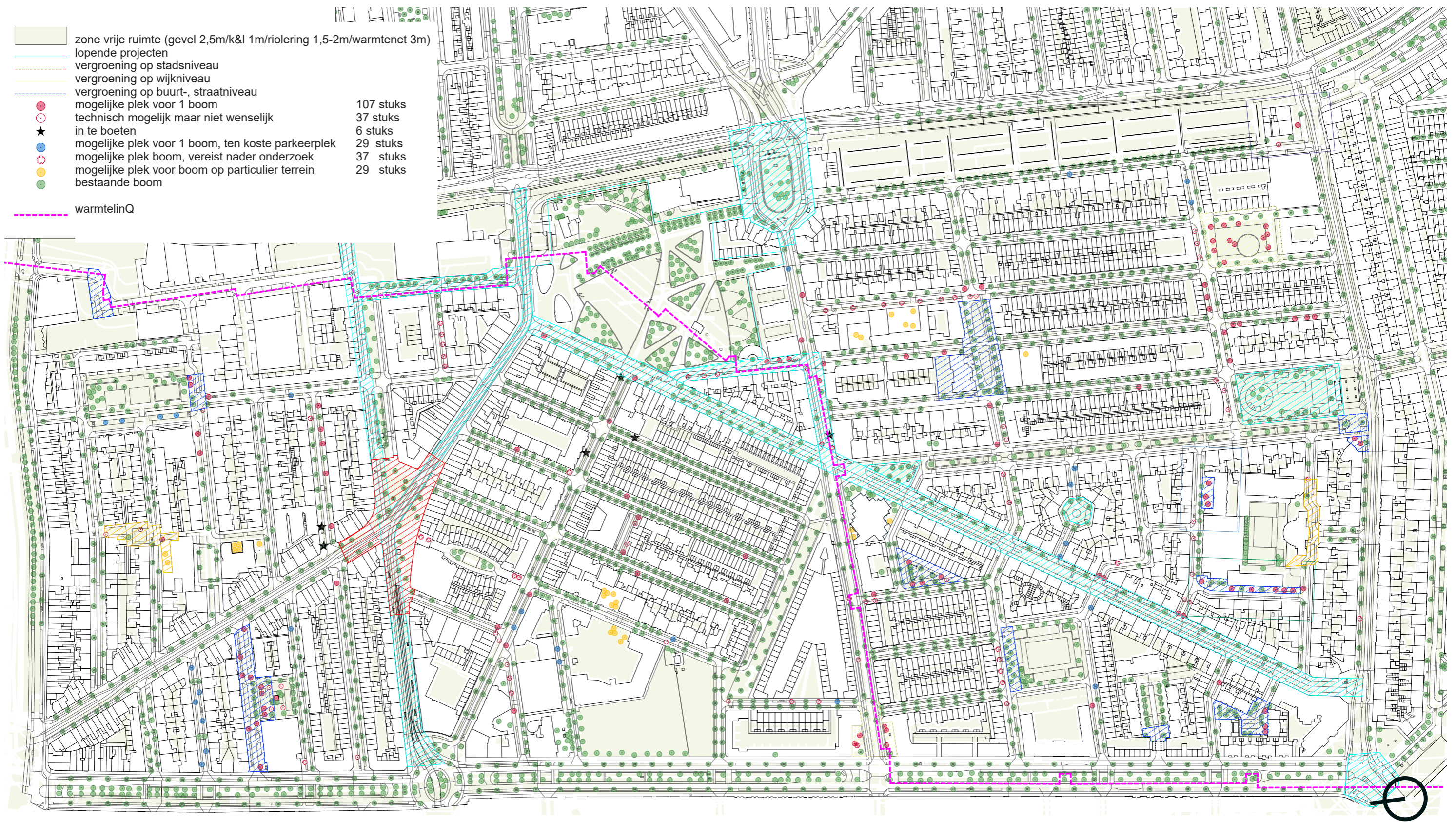
Bij het planten van extra bomen in een bestaande boomstructuur wordt in principe de bestaande boomsoort aangehouden. Wanneer een nieuwe structuur wordt gemaakt hanteren we voor de keuze van de bomen de uitgangspunten die zijn opgenomen in de Nota Stadsbomen. We kijken zo o.a. naar ecologisch passende en microklimaatverbeterende bomen.

1 boom gaat niet altijd ten koste van 1 parkeerplek
opgeven van 1 parkeerplek kan ook gezien worden als
ruimte voor groen en mobiliteitstransitie (6 fietsparkeerplekken)

Inzicht in de gemiddelde kosten voor de aanplant van een boom	bestaande stad boom in open grond GP gem. 6m ³	bestaande stad boom in verharding GP gem. 6m ³	bestaande stad boom in parkeerstrook gem. GP 1,5m ³	herinrichting boom in open grond GP gem. 6m ³	herinrichting boom in verharding GP gem. 1,5m ³
aanschaf materialen					
aanschaf boom maat 18-20	€ 350	€ 350	€ 350	€ 350	€ 350
aanschaf gietrand, palen, boomband en spijkers	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25
aanschaf grond (bomenvoedingsgrond/bomenzand)	€ 45	€ 210	€ 525	€ 45	€ 525
aanschaf sandwichconstructie voor drukverdeling onder parkeervak			€ 825		
aanschaf 'oortjes' en opsluiting voor boomvak		€ 150	€ 250		
aanschaf anti aanrijpalen			€ 150		
voorbereidingswerk plantvak					
bestaande grond doormengen met voedingsgrond	€ 125			€ 125	
bestaande grond uitgraven en afvoeren		€ 240	€ 600		€ 600
bomenzand aanbrengen		€ 120	€ 300		€ 300
aanbrengen sandwichconstructie			€ 375		
aanplant zelf					
aanplant	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150
herstraten/aanbrengen straatlaag gem. 6m2/15m2 evt oortje		€ 300	€ 700		€ 525
egaliseren open grond incl herstel beplanting	€ 50			€ 50	
plaatsen anti aanrijpalen			€ 50		
nazorg					
watergeven 1e jaar	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150
gietrand en palen verwijderen	€ 40	€ 40	€ 40	€ 40	€ 40
overig					
Indicatief bodemonderzoek/K&L	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50
vergunningen/afzettingen/rijplaten	€ 150	€ 250	€ 350	€ 150	€ 150
voorbereiding, administratie en toezicht (gemiddeld)	€ 200	€ 200	€ 400	€ 200	€ 200
TOTAAL	€ 1.335	€ 2.235	€ 5.290	€ 1.335	€ 3.065

inzicht in gemiddelde kosten voor de aanplant van een boom

Thema klimaat

Hittestress

Wanneer de gevoelstemperatuur te hoog is, krijgen mensen last van hittestress. Dat kan vanaf de gevoelstemperatuur van 23 graden Celsius (wel sterk persoonsafhankelijk). Grote hittestress wordt ervaren vanaf een gevoelstemperatuur van 35-41 graden Celsius. Extreme hitte stress vanaf 41 graden Celsius. Als we naar de hittekaart: gevoelstemperatuur van Transvaal kijken, is de hele wijk onderhevig aan hittestress. Hierbij vallen een aantal gebieden en plekken op. Kaapseplein, Stellenboschplein, delen van de Haagse Markt, Hobbemaplein (oostelijk deel), Heemstraat (gevelzijde), kruising Delftselaan, Uitenhagestraat, parkeerterrein Karwei, Joubertplantsoen, Paul Krugerlaan en Paul Krugerplein, het Beijersveld, Kempstraat, Morgenzonlaan, pleinruimte Kaapstraat, Schalk Burgerstraat, speelplein Bloemhofstraat-Witbankstraat, Springfontijnstraat en stukken van het Mandelaplein. We hebben ze op de kaart hiernaast globaal gearceerd en gerelateerd aan de vergroeningskansenlokaties. Veel van deze plekken spelen een rol op een hoger schaalniveau. Dat betekent dat ze kunnen worden aangepakt bij een project van herinrichting.

Op het allerlaagste schaalniveau, het blok en straatniveau kan hittestress ook worden verminderd. Bijvoorbeeld op het speelplein Bloemhofstraat, de Christiaan de Wetstraat en Potchefstraat en de aansluiting Kaapseplein op Hoefkade.

Dat de gevoelstemperatuur een stuk lager op plekken waar grote bomen zijn is ook te zien op de hittestresskaart. Daar waar oudere bomen staan is de hittestress het laagst. Het effect van een grote, oudere boom op het tegengaan van hittestress is zo groter dan van een jonge boom. Dat betekent dat we als stad nu al moeten nadenken over de bomen voor de toekomst.

Opvallend zijn ook de grote hitte-eilanden bij een aantal scholen & opvanglokaties. Schoolplein OBS de Springbok (Pretoriusstraat en Fischerstraat), CBS Paul, sportpleintjes Wolmaranstraat en speelplein Peuterleerplek Pretmaker Jongleren en naastgelegen speeltuin Smitstraat. Ook bestaan hitte eilanden binnen de nieuwe bouwblokken ten noorden van de Delagoastraat. Een groot deel van deze plekken zijn niet in eigendom van de gemeente maar we kunnen als gemeente wel het gesprek starten.

Wateroverlast

De meest kwetsbare plekken voor wateroverlast zijn de Haagse Markt, het Stellenboschplein, wijkpark Transvaal het Beijersveld en rond de verharde (school) speelpleinen Pretoriastraat en CBS Comenius. Wateroverlast speelt ook vaak binnen de bouwblokken Voor de Special Stellenboschplein is deze problematiek van wateroverlast aandachtspunt voor het vervolg. Op buurt- en straatniveau lijkt de wateroverlast beperkt aanwezig en is dit geen specifiek aandachtspunt.

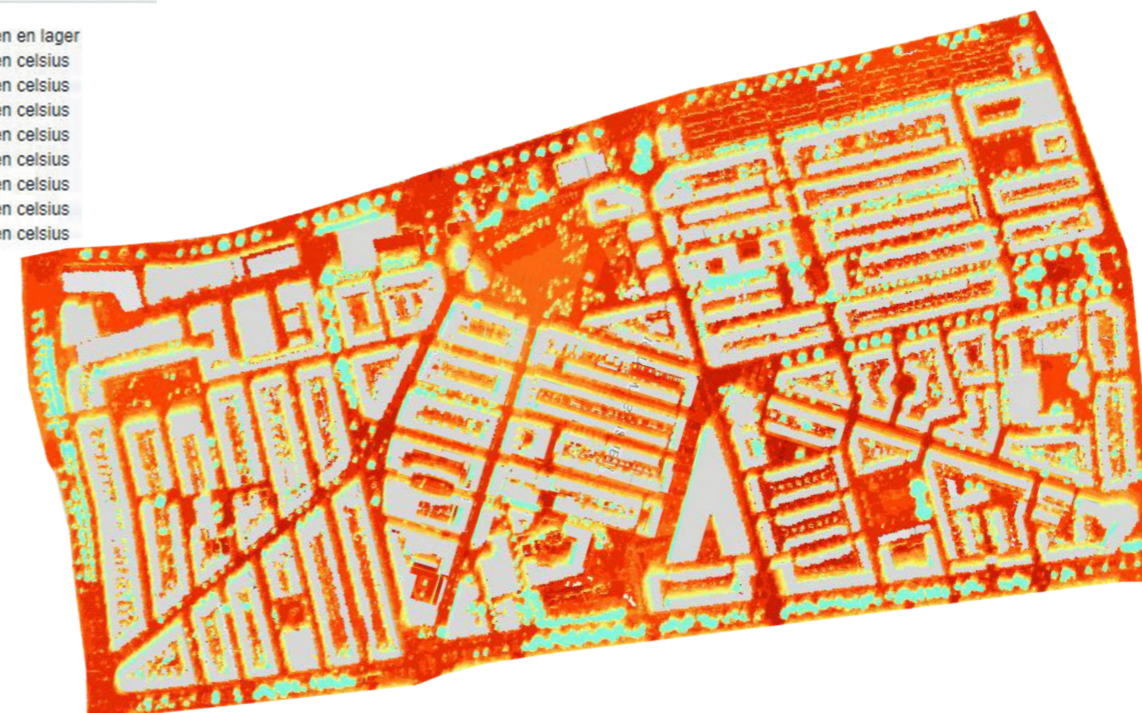
Ook hier geldt dat we veel overlast zien bij verharde plekken rond een aantal scholen & opvanglokaties. Een groot deel van deze plekken is niet in eigendom van de gemeente. Ook hiervoor geldt dat we het aanbrengen van groen als gemeente kunnen stimuleren en het gesprek kunnen starten.

Verkoeling door groen

Groen koelt de luchttemperatuur door verdamping: 10 % meer groen verlaagt de temperatuur met ca 0,5 graden Celsius (Steenefeld, G.J. et al, 2011). De belangrijkste ingrediënt voor een lagere gevoelstemperatuur is echter de schaduw die wordt gecreëerd. De balans tussen zon en schaduw is van groot belang in het ontwerp van een comfortabel leefklimaat door het jaar heen. Als bomen op een plek niet passen of niet groot kunnen worden bestaan ook alternatieven. Bijvoorbeeld groene gevels, heesters, kleine bomen, canvasdoeken en pergola's. Deze andere wijzen van verkoeling zijn verder niet uitgewerkt in deze studie.

Gevoelstemperatuur (PET)

- 44 graden en lager
- 45 graden celsius
- 46 graden celsius
- 47 graden celsius
- 48 graden celsius
- 49 graden celsius
- 50 graden celsius
- 51 graden celsius
- 52 graden celsius

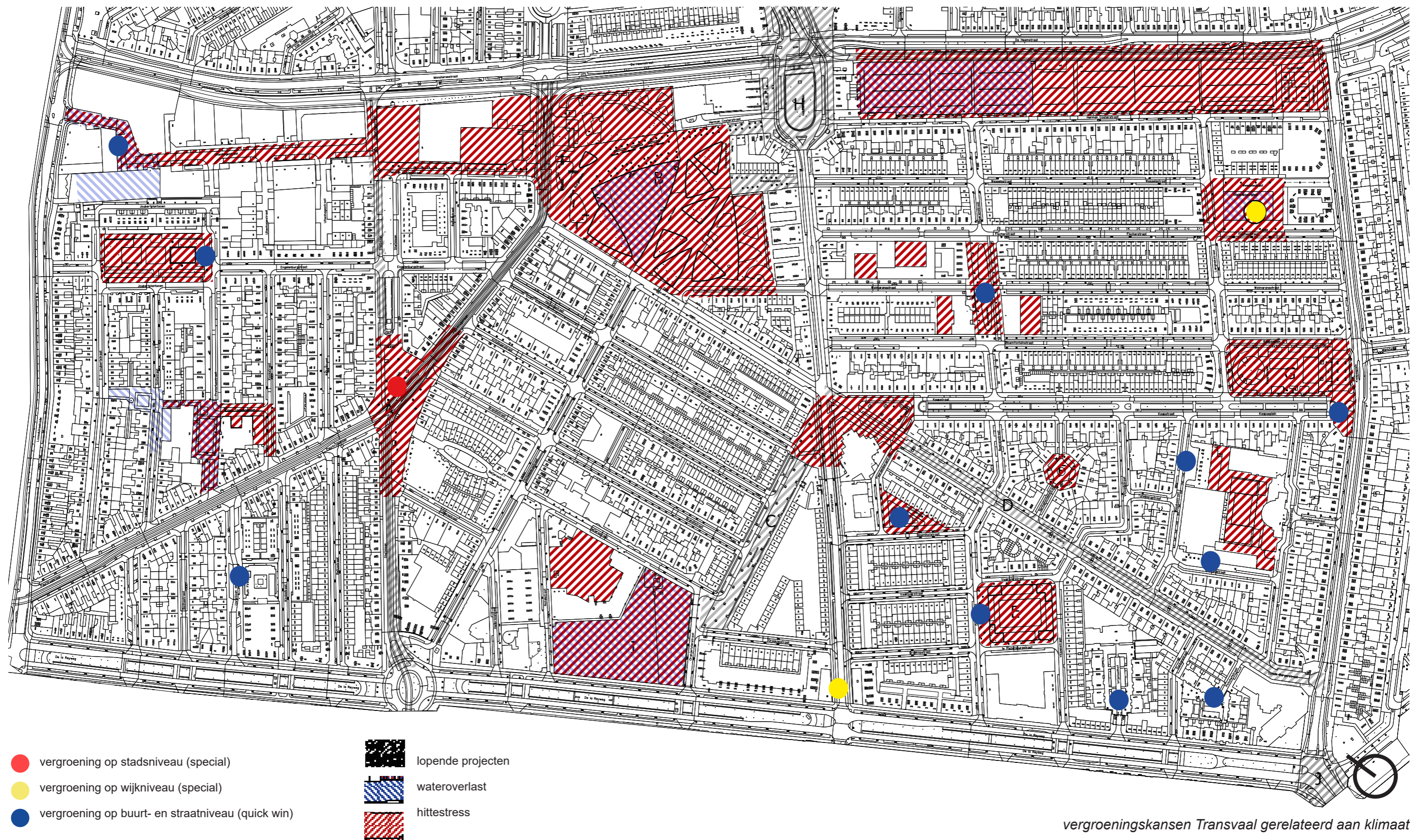
hittestress klimaatatlas, Den Haag

Wateroverlast 70 mm

- Tot 10 cm
- Tot 20 cm
- 20 cm en meer

wateroverlast klimaatatlas, Den Haag

vergroeningskansen Transvaal gerelateerd aan klimaat

Huidige natuurwaarden en kansen

Natuurkansen

Voor iedere herinrichting is het conform het beleid uit de Nota Stadsnatuur verplicht een natuurkansenscan uit te voeren. De herinrichtingen die voortkomen uit deze studie zijn allen gericht op vergroening. Het is in die zin ook niet relevant om te inventariseren wat er aan welk type groen aanwezig is op de verschillende locaties, want deze bestaan allen uit verharding. Om toch invulling te geven aan de natuurkansenscan is globaal geïnventariseerd wat de huidige natuurwaarden zijn van de Transvaal en welke kansen er liggen om de lokale populaties te versterken en de biodiversiteit binnen Transvaal te vergroten. Verdere uitwerking zal volgen per uit te werken locatie

Doelsoorten

De wijk Transvaal betreft een zeer versteende wijk met weinig robuust groen. De huidige natuurwaarden van het gebied zijn derhalve beperkt tot soorten die zich binnen dit stadse habitat weten te handhaven.

Bij het inrichten van het groen is het vanuit het oogpunt van de biodiversiteit gewenst om de inrichting aan te laten sluiten op de eisen die deze diersoorten aan hun omgeving stellen. Daarnaast dient de inrichting zich te richten op soorten die redelijkerwijs mogen worden verwacht als het gebied geschikt gemaakt wordt voor deze soorten. De huidige soorten en de te verwachten soorten vormen samen de doelsoorten.

Inventarisatie

Beschermde en bijzondere natuurwaarden zijn in beperkte mate aanwezig. De inventarisatie (bureauonderzoek) is hieronder per soortgroep beschreven.

Broedvogels

Bij de bureaustudie is enkel gekeken naar broedvogels die voor hun voortbestaan onder meer zijn aangewezen op de aanwezigheid van stadsgroen.

In het noordelijke deel van Transvaal tussen de Loosduinsekade en de Steijnlaan is een kolonie van de huismus aanwezig. De nesten concentreren zich vooral rond het Joubertplantsoen. Overige soorten vogels beperken zich tot algemeen in de stadse omgeving voorkomende soorten.

De doelsoorten voor Transvaal zijn de huismus

en andere stadsvogels als ekster, heggenmus, koolmees, merel, pimpelmees, spreeuw, en de zwarte roodstaart.

De doelsoorten kunnen met de juiste beplanting worden voorzien van:

Voedsel: zaden, bessen, zachte rupsen en larven (met name in broedperiode), overige insecten. Nestplaatsen.

Amfibieën en reptielen

Gelet op de afwezigheid van robuust groen en water is er nauwelijks geschikt habitat voor amfibieën en reptielen aanwezig binnen de openbare ruime aanwezig. Dit is terug te zien in het aantal geregistreerde waarnemingen van deze soorten, dat voor amfibieën zeer beperkt is en voor reptielen nihil. Voor amfibieën kan in groenvakken landbiotoop worden gerealiseerd. Een onderbeplanting van hедера kan bijvoorbeeld door de gewone pad benut worden.

Vleermuizen

Er zijn geen kolonies van vleermuizen bekend voor te komen in Transvaal. Wel zijn enkele verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in het verleden aangetroffen. Er zijn geen gebieden aangewezen die van groot belang zijn als foerageergebied. Daarnaast zijn er geen belangrijke vliegroutes van vleermuizen bekend voor te komen. Verwacht wordt dat er verspreid over de wijk verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en van de ruige dwergvleermuis aanwezig zijn. Deze soorten zijn gebaad bij een groot aanbod van insecten en insectenrijke luwtes. De aanplant van bomen die ook insecten aantrekken en overige insectenrijke beplantingen is voor deze soorten gewenst.

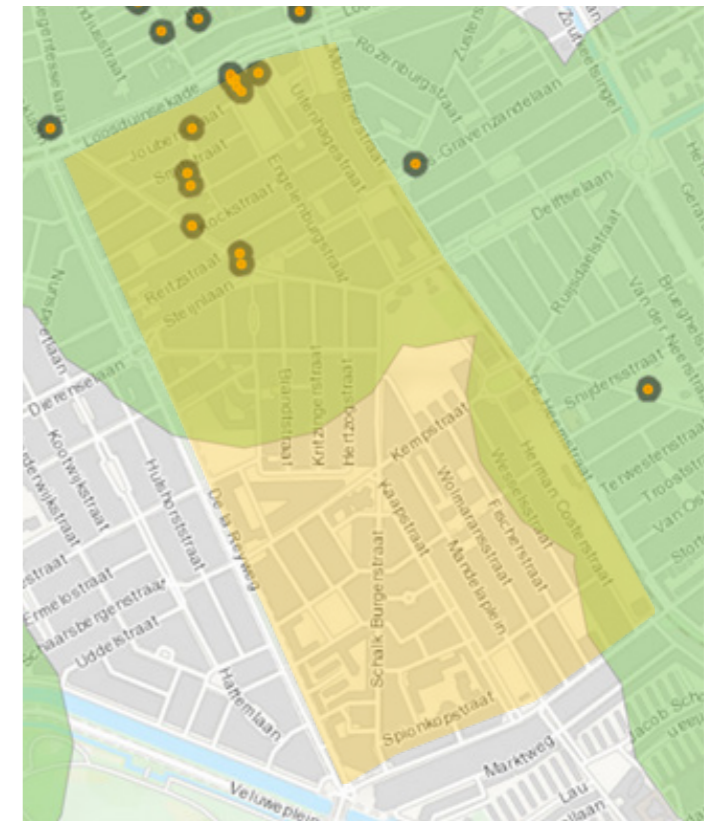
Grondgebonden zoogdieren

Het voorkomen van grondgebonden zoogdieren beperkt zich naar verwachting tot muizen (bosmuis, huisspitsmuis) en de egel. De beplanting kan voor deze soorten voor voedsel en dekking zorgen.

Insecten (dagvlinders, wilde bijen)

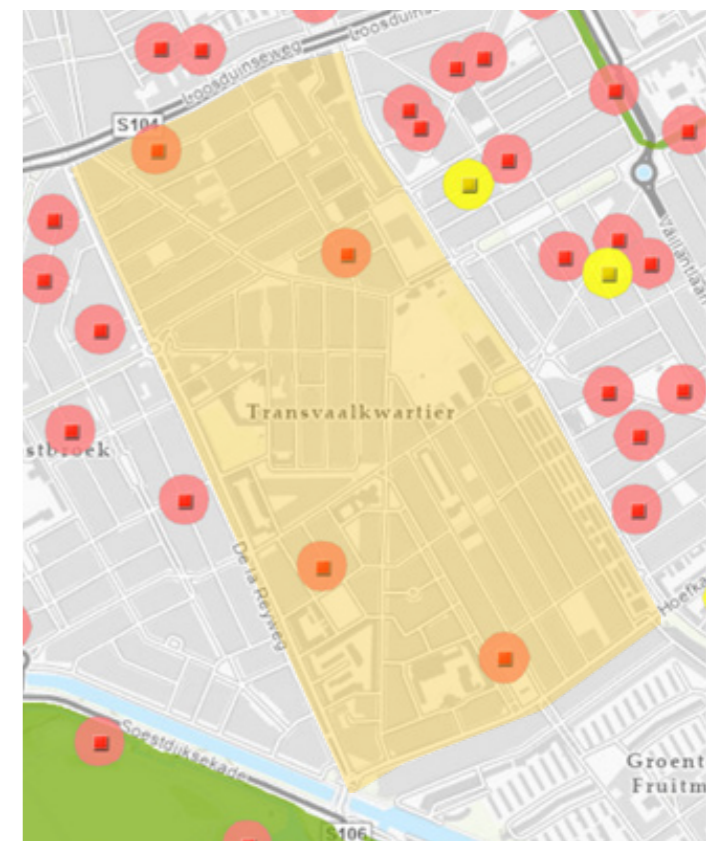
Er zijn nauwelijks waarnemingen bekend van dagvlinders en wilde bijen in Transvaal. Algemene soorten als atalanta, boomblauwtje en klein koolwitje zullen naar verwachting wel in het gebied

voorkomen evenals de rosse metselbij. Waardevol landschap voor vlinders en wilde bijen is vrijwel nergens aanwezig, met uitzondering van de directe omgeving rond de kinderboerderij. Door bloeiende planten met veel nectar en pollen aan te planten kunnen de imago's van deze soorten worden voorzien van voedsel. Ook kunnen waardplanten worden opgenomen in de plantvakken om de soorten te voorzien van geschikte ei-afzetplaatsen en voedsel voor de larven / rupsen.

verspreiding huismus

- Huisumus
- Leefgebieden
- nesten en nestindicerend gedrag

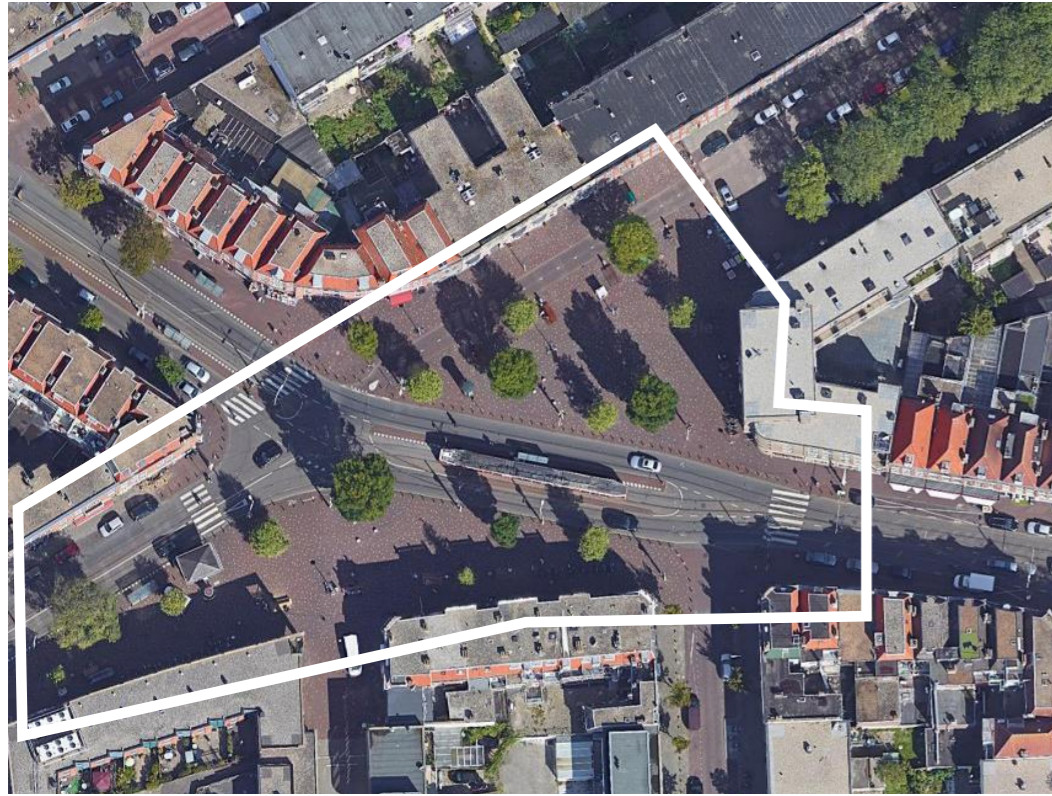
vleermuizen

- Paarplekken
- Gewone dwergvleermuis
- Ruige dwergvleermuis

Specials

stad- en wijkniveau

1. Paul Krugerplein

locatie

noordzijde: kunst, bomen en zitgelegenheid

zuidzijde: bomen en opstelplekken voor fietsers

zuidzijde: kunst, bomen, zitgelegenheid en trafo

Context

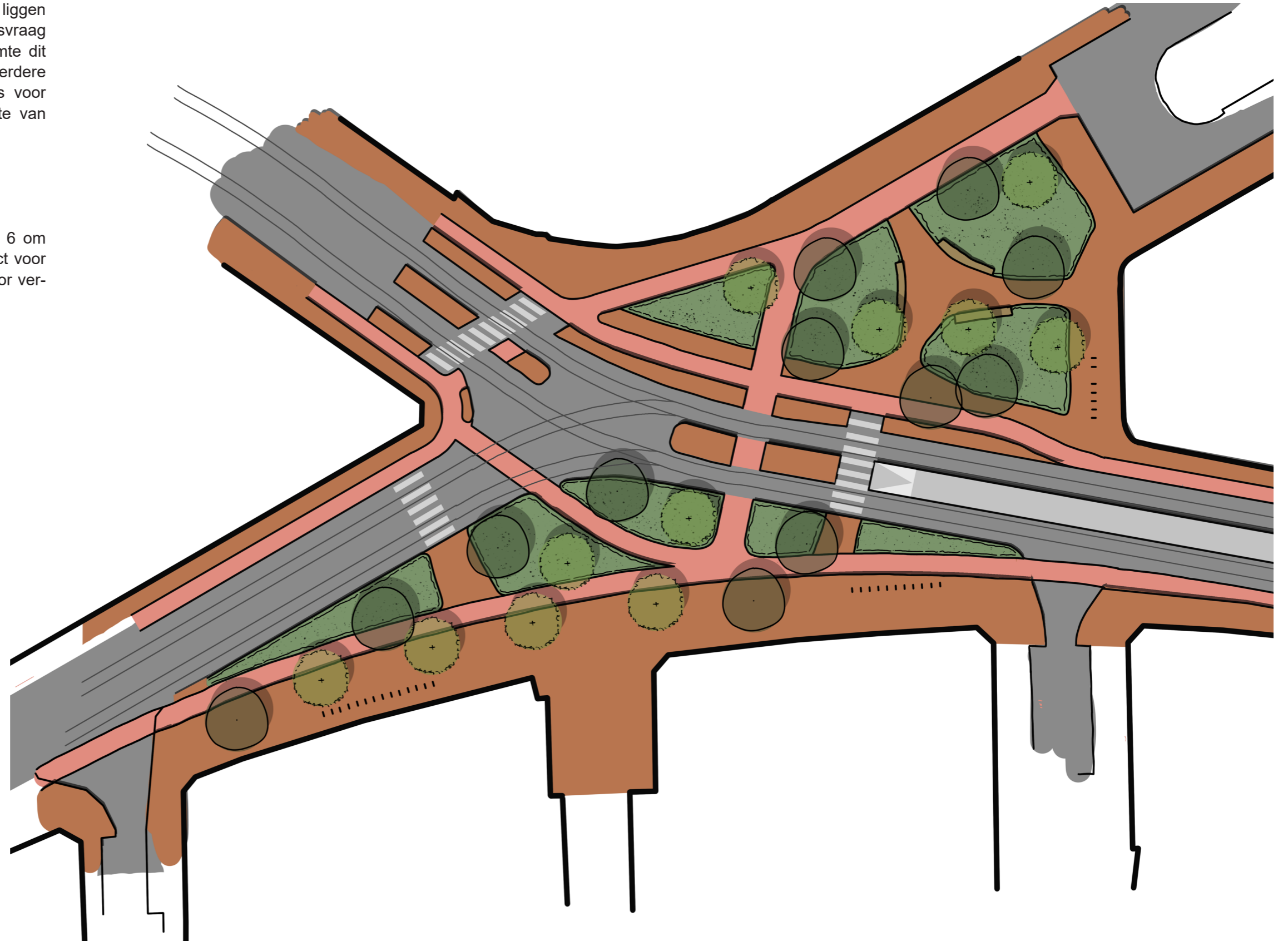
Het Paul Krugerplein ligt halverwege de Paul Krugerlaan. Aan beide kanten van de laan liggen pleinruimtes. Het is geen aansluitende pleinruimte door de doorsnijding van een drukke verkeersas (auto- en openbaar vervoer). Bijzonderheden op het plein zijn: een tramhalte, kunstwerken, een trafohuisje en standaard straatmeubilair. De bestrating bestaat uit willekeurig gestrooide gekleurde klinkers. Er staan verspreid over het plein volwassen bomen. Veel versteend oppervlak lijkt niet gebruikt te worden. Momenteel (2022) loopt er een INTHR project en Sterfietsrouteproject dat het tracé in de Paul Krugerlaan en Steijnlaan aanpakt. Voor het project vallen de vergroeningskansen in de basis buiten de projectgrens. Echter bestaan hier wel kansen om werk met werk te maken.

Visie

Aan beide zijden van de Paul Krugerlaan liggen kansen om te vergroenen. Door de mobiliteitsvraag die er ligt, is lastig te voorspellen welke ruimte dit van het plein vraagt. Dit vraagt om een verdere uitwerking in een integrale visie. De schets voor vergroeningskansen laat de orde van grootte van mogelijke vergroening zien.

Aandachtspunten vervolg

Afstemming vindt plaats met INTHR tramlijn 6 om mogelijkheden voor vergroening via dit project voor te leggen aan de omgeving en de kansen voor vergroening gezamenlijk te bespreken.

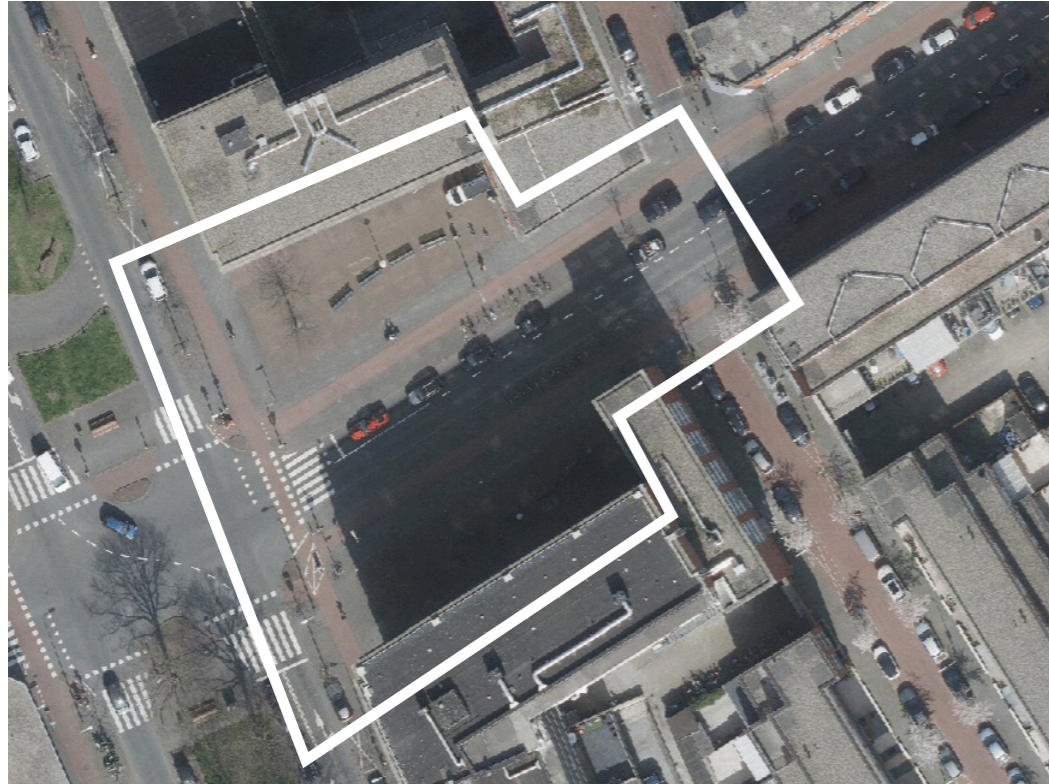

Specials

wijk-buurniveau

1. Kempstraat - De la Reyweg

locatie

Kempstraat

Context

De Kempstraat is een van de wijkentrees van de wijk Transvaal. In de hiërarchie speelt de straat en het groen in de straat een rol op wijkniveau. Deze ontwerplocatie wordt gezien als Special. De ontwerplocatie ligt waar de Kempstraat kruist met de De la Reyweg. Aan weerszijde van de straat bevinden zich verharde pleinen met elk 4 zitbanken. De ruimte wordt omringt door hoogbouw. De omliggende bebouwing is 4 tot 6 lagen hoog. De plint bestaat uit diverse voorzieningen zoals een advocatenkantoor, makelaar, tandarts en twee snackbars. De pleinen zijn licht verhoogd en hebben een ruime maat van meer dan 30 meter lang en zijn tussen de 10 en 15 meter breed. De pleinen hebben een versteend karakter, op elk plein staat 1 boom in een boomspiegel. De toekomstige aanleg van WarmtelinQ betekent dat de bomen aan de zuidkant van een deel van de Kempstraat worden vervangen. De huidige opzet van de boomstructuur blijft hierdoor gehandhaafd.

Achtergrond WarmtelinQ

Warmteprojecten zorgen voor minder CO2-uitstoot en minder aardgas. Daarom legt Gasunie WarmtelinQ aan, een ondergrondse leiding waarmee restwarmte uit de Rotterdamse haven kan worden gebruikt om huizen en bedrijven in Zuid-Holland te verwarmen. De volledige leiding loopt straks van de Rotterdamse haven naar het bestaande warmtenet in Den Haag en heeft bij Rijswijk een aftakking naar Leiden. Vanuit WarmtelinQ wordt de warmte naar andere, kleinere warmtedistributenetten gepompt. Die leveren de warmte vervolgens af bij woningen en bedrijven. Op Haags grondgebied zal de leiding door Transvaal heen gaan (zie kaart pag PM).

verhard plein

verhard plein

Visie

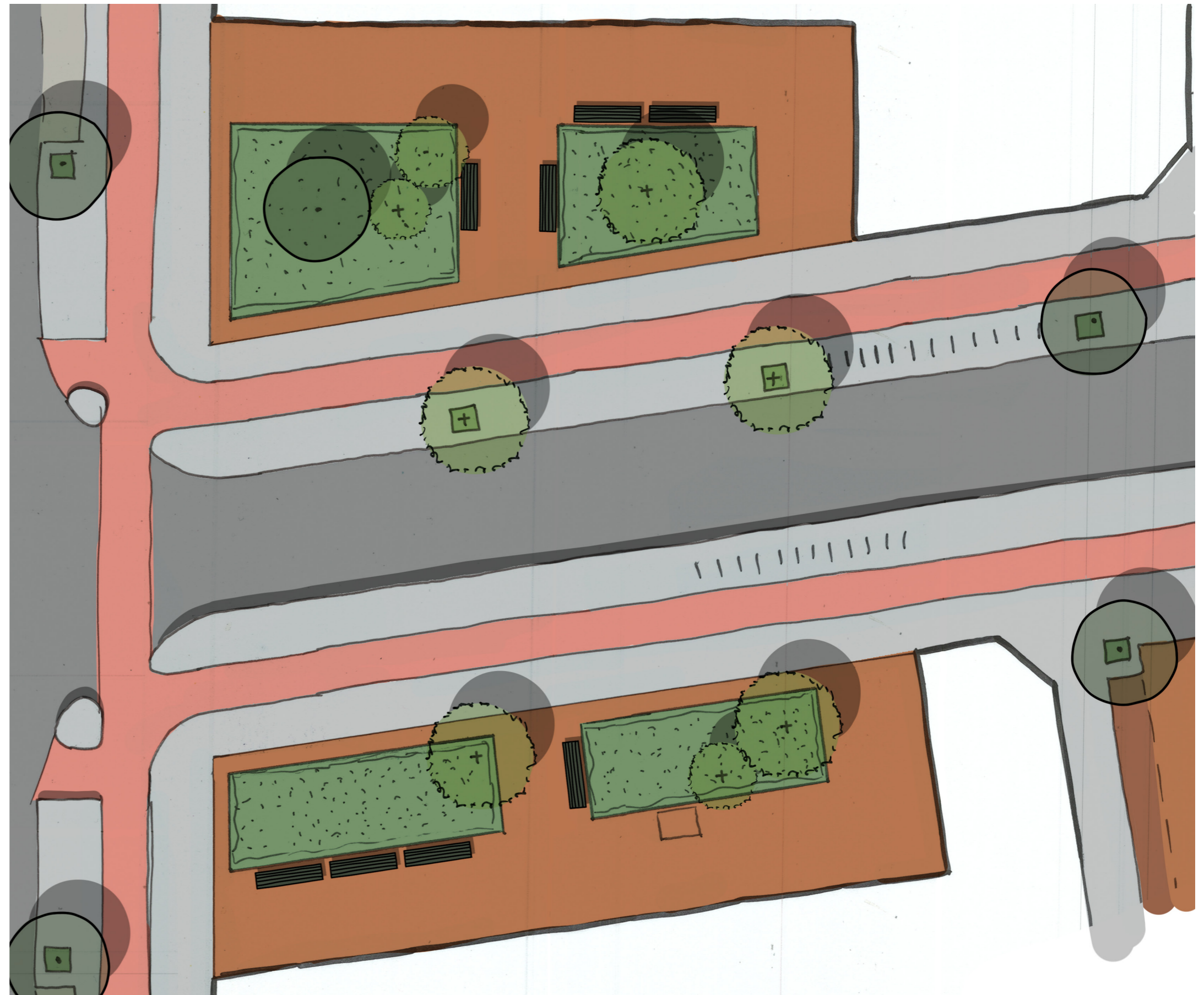
In de Kempstraat is ruimte om beide pleinen aan weerszijde van de straat te vergroenen. Aan beide kanten worden groenvakken gemaakt. De plantvakken liggen 5 meter van de gevel af. Daarnaast is er een doorgang tussen de twee plantvakken op beide pleinen. De 8 banken die al op de pleinen stonden worden hergebruikt en herverdeeld in het nieuwe ontwerp.

De bestaande boom op het noordelijke plein kan blijven staan. De boom op het zuidelijk plein wordt voor het project WarmtelinQ verwijderd. Hiervoor wordt een nieuwe boom teruggeplant. In 3 van de 4 nieuwe plantvakken kunnen bomen komen te staan en in het vierde plantvak (linksonder op de kaart) is er mogelijk kans om 1 boom te planten. Om dit zeker te weten moet de ligging van de WarmtelinQ precies bekend zijn.

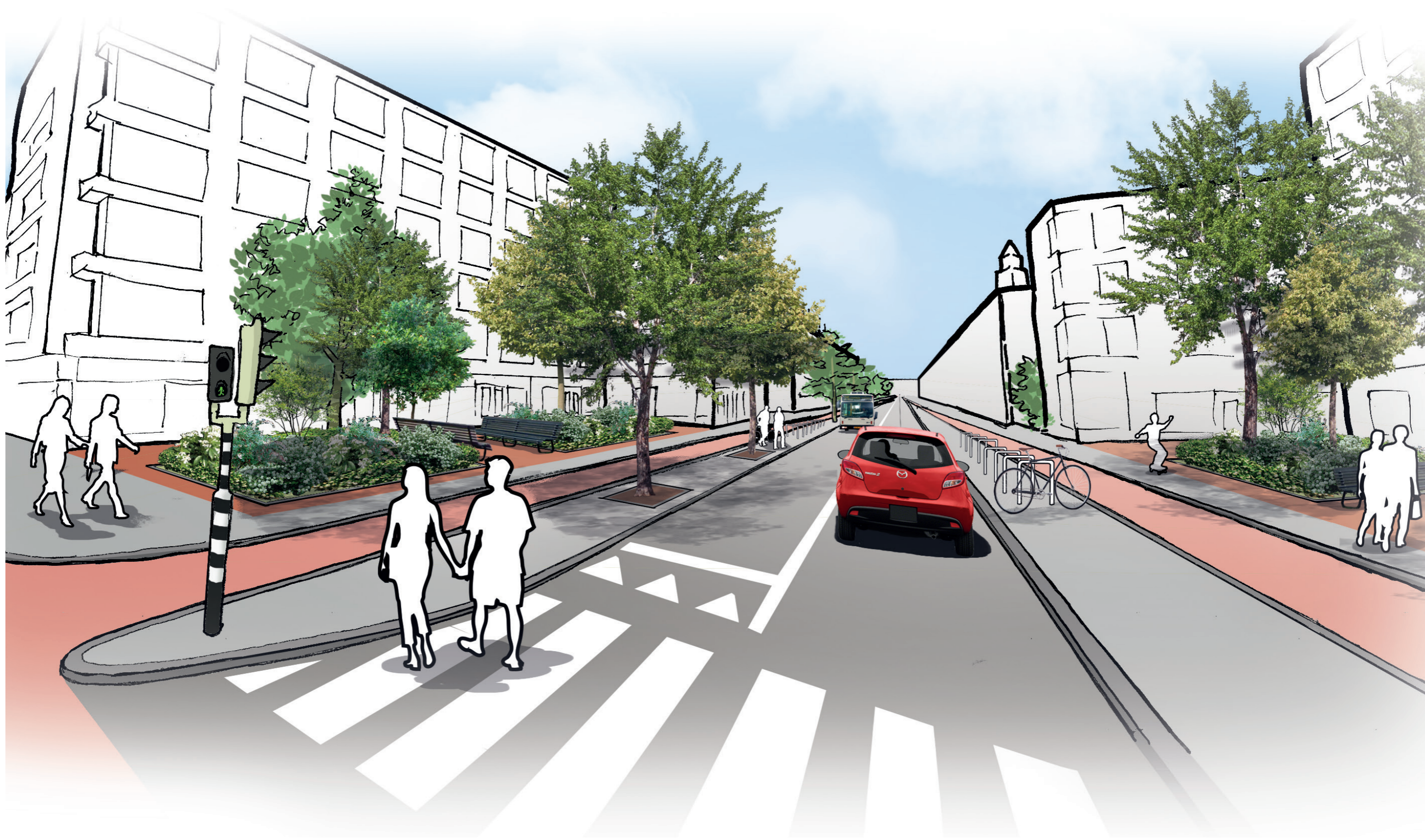
De toekomstige beplanting bestaat uit 3 lagen. De onderlaag, een bodembedekker, bestaat uit meerdere soorten die niet hoger worden dan 1 meter. In de tweede laag steken solitaire heesters op een aantal plekken daar bovenuit met hoogtes tot 1,5 meter. Deze eerste twee lagen zijn groenblijvend en geven het gehele jaar een groen beeld. De derde laag bestaat uit hogere solitaire heesters die sporadisch in de groenvakken verspreid zijn. Deze tweede en derde laag moeten wel transparant blijven, voor het zicht over het plein en het zicht naar de plint. Hierin kan de verdeling van soorten per plantvak ook verschillen voor een iets gevarieerder beeld maar blijft het algemene beeld van de pleinen hetzelfde. De plantvakken komen op hetzelfde niveau als het plein waardoor afwatering in het groen kan plaatsvinden.

Aandachtspunten vervolg

Aandachtspunt voor de vergroening op/ aan het tracé van WarmtelinQ is dat deze plekken pas na de aanleg vergroend kunnen worden. Tegelijkertijd biedt het een kans om mee te liften met dit project en werk met werk te maken.

2. Stellenboschplein

locatie

Het verharde Stellenboschplein

Breed trottoir langs de Langnekstraat

Ronde plantbak met zitrand (enige groen op het plein)

Context

Het Stellenboschplein heeft een functie op blokniveau. Gezien de gebruiksdruk op de openbare ruimte in Transvaal en de ruimte die het plein biedt is de vraag of het niet meer een functie op wijkniveau moet krijgen. Het is daarom opgenomen als Special. Het is een versteend en verdiept plein met daarop een verhoogde ovale bak met planten. De beplanting in de bak heeft een goede kwaliteit en wordt door de verhoging ook weinig beschadigd. Door de verdiepte ligging en de minimale aanwezigheid van groen is het plein een hitte eiland en loopt het vol met water tijdens hevige regen (klimaatatlas Den Haag). Rondom het plein staan veel bomen zoals iepen, acacia's en honingbomen.

Het gebruik van het plein kan gezien de omvang beter worden gebruikt. Het plein heeft momenteel geen officiële speelfunctie, het is onduidelijk waarom dit is. Het plein wordt wel door spelende kinderen gebruikt, bijvoorbeeld om een balletje te trappen. Ook wordt het plein gebruikt als locatie voor de hopmobiel van Haags hopje voor het uitlenen van sport- en spelmaterialen. Het Stellenboschplein is zo een zeer geschikte plek om de sport-, spelbehoefte van Transvaal verder te faciliteren en in te spelen op de motie 'Sportinvesteringen in Transvaal'.

Naast vergroening zal hier onderzocht moeten worden hoe hier:

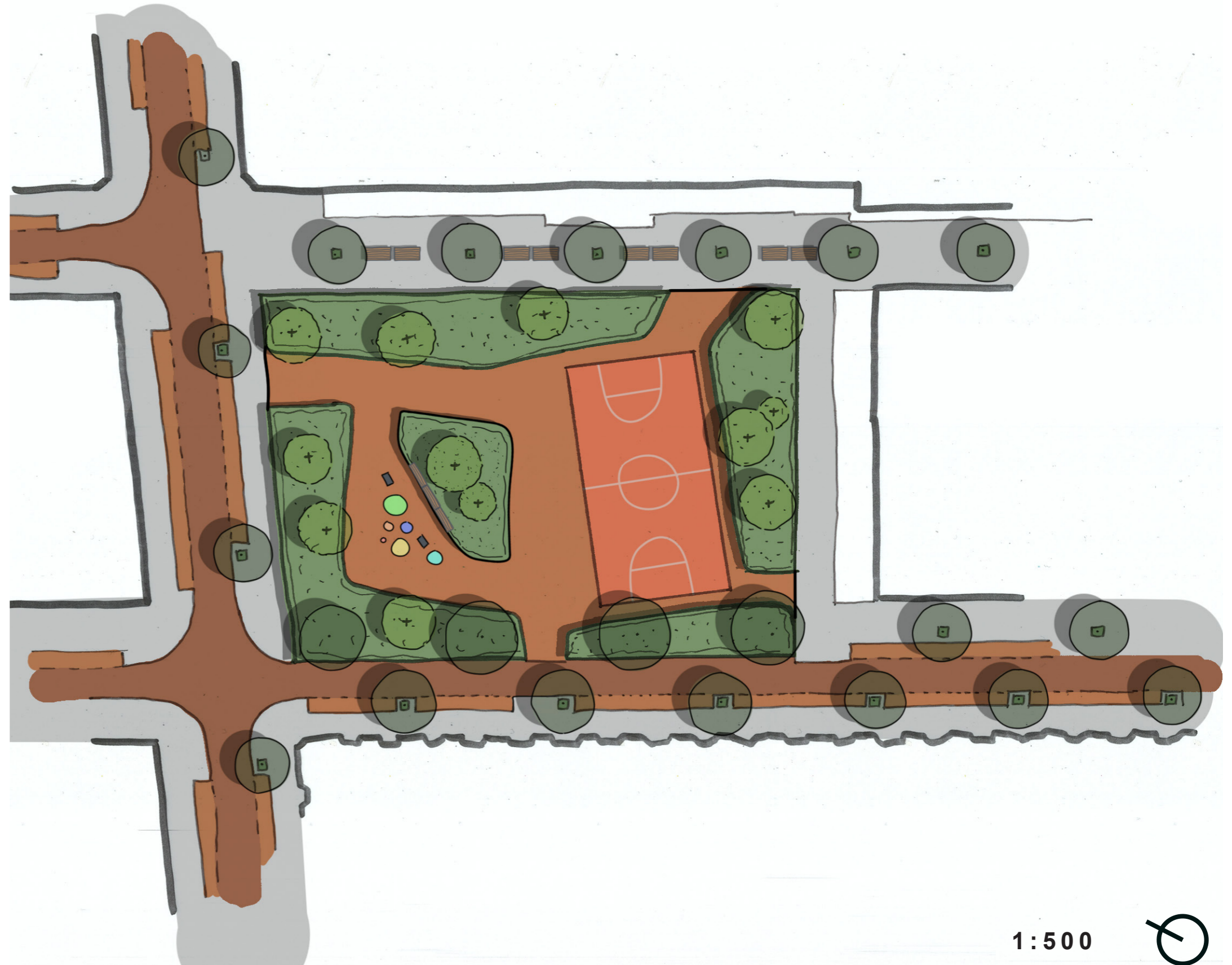
- door sport aantrekkelijker te maken in de buitenruimte, de drempel lager wordt om meer te bewegen;
- het gebruik van fitnessstoestellen, hinkelbanen, verfatletiekbanen, multifunctionele sportvelden, speltoestellen of creatief plaatsen van groen en meubilair bewoners kan stimuleren en uitdagen om te bewegen.

Visie

De randen van het Stellenboschplein worden begrensd door de omliggende bebouwing en een groen kader van bomen. De rand is geaccentueerd door hogere strakke plantbakken die aan de pleinzijde juist meer ronde vormen hebben. Een vormgeving die vaker terugkomt in Transvaal. De plantbakken zijn 45 cm hoog (t.o.v. het plein) en steken daardoor ook 20 cm boven het trottoir uit, hierdoor ontstaat een zitfunctie. Het plein zelf is 25 cm verdiept (zelfde diepte als de oude situatie). Het Stellenboschplein biedt ruimte voor een sportveld (15x28meter) en een speelplek voor jongere kinderen. Er is hier een suggestie gedaan voor sport en bewegen maar met de wijk zal dit concreet gemaakt moeten worden. In het groene middeneiland is een zitrand verwerkt waardoor dichtbij de speelplaats gezeten kan worden. Rondom het sportveld is een strook van 2 meter vrijgehouden voor doorgang van voetgangers. De banken die oorspronkelijk aan het plein stonden worden verplaatst naar een wat meer beschutte plek tussen de bomen. Om de toegang tot het plein aan de kant van de Fischerstraat toegankelijker te maken kan een parkeerplaats worden vervangen door een verhoogde band. De beplanting in de bakken bestaat voornamelijk uit wintergroene robuuste bodembedekkers en accenten van middelgrote heesters. Op sommige plekken kunnen ook hogere – ecologisch passende - heesters worden geplaatst, wel moet bij de beplantingskeuze op de openheid en zichtbaarheid van het plein worden gelet.

Aandachtspunten vervolg

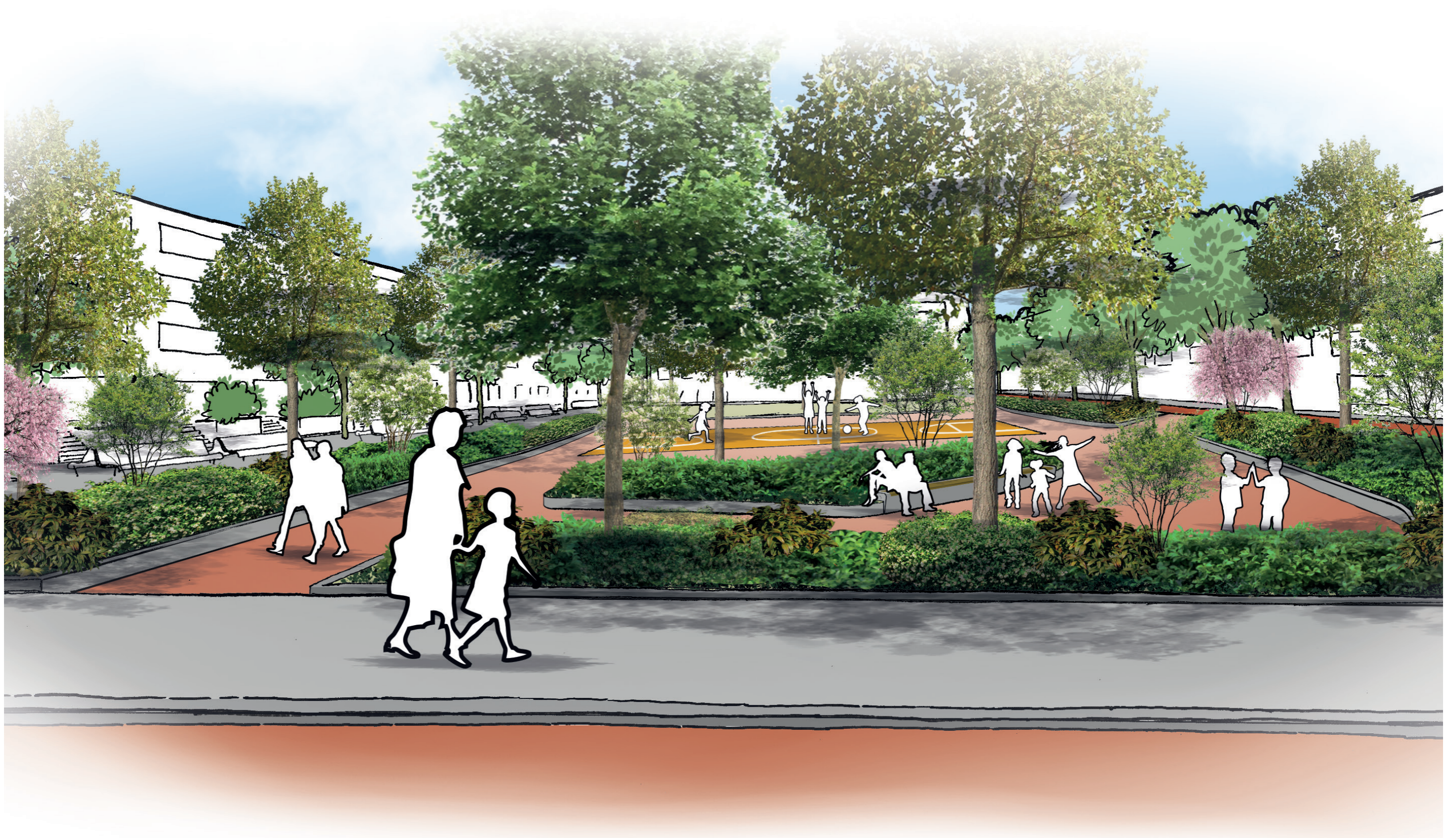
De juiste balans moet gezocht worden tussen sport-, spelbehoefte en vergroening. Het plein biedt daarnaast een bijzondere kans om een waterbergend vermogen te hebben voor de wijk. De sponswerking van de stad kan op deze locatie worden vergroot. Dit vraagt om nader onderzoek naar de mogelijkheden. Ook het inpassen van het bestaande groen, vanwege de goede kwaliteit is een mogelijkheid die nader onderzocht moet worden.

1:500

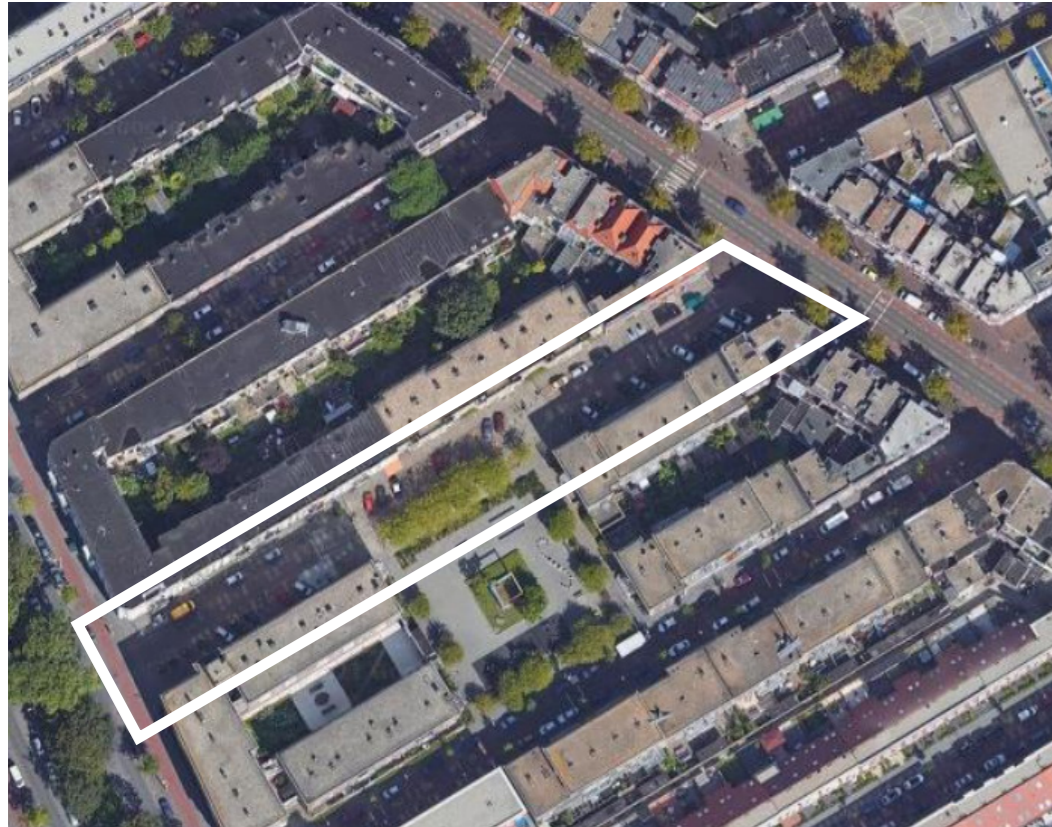

Quick wins

blok-, straatniveau

1. Christiaan de Wetstraat

locatie

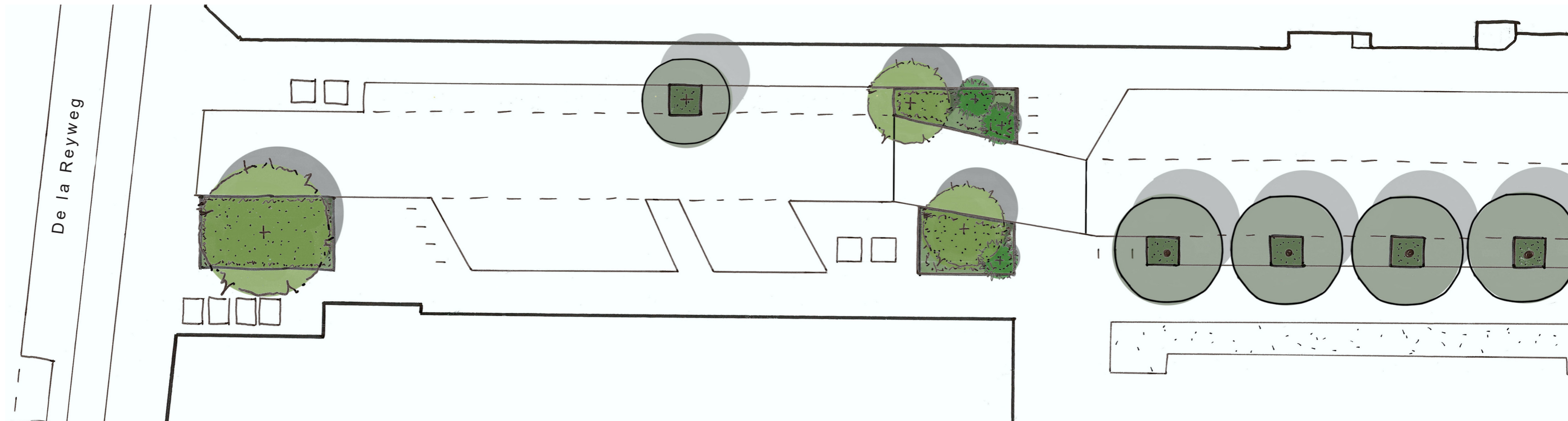
verharde overruimte bij slinger in de weg

Context

Christiaan de Wetstraat is een zijstraat van de De la Reyweg met een eenrichtings verkeersregime naar de Paul Krugerlaan. In de hiërarchie speelt het groen in de straat een rol op blok- en straatniveau ('Visie wijk- en buurtgroen, Stadsdeel Centrum').

In de straat zijn schuin en langspaarvakken, 4-scootmobiel boxen, 6 ORAC's en een aantal fietsbeugels. Op verschillende plekken staan fietsen en scooters. Op twee plekken in de straat wordt 'gewisseld' van langsparkeren naar schuin parkeren, waardoor een slinger in de straat ligt. Halverwege de straat staan 5 bomen

tussen langspaarvakken. Deze bomen staan in krappe boomspiegels en vrij dicht op elkaar waardoor de kronen in elkaar groeien. Aan het begin van de straat (De La Reywegzijde) staan bloemschalen die door de buurt worden onderhouden.

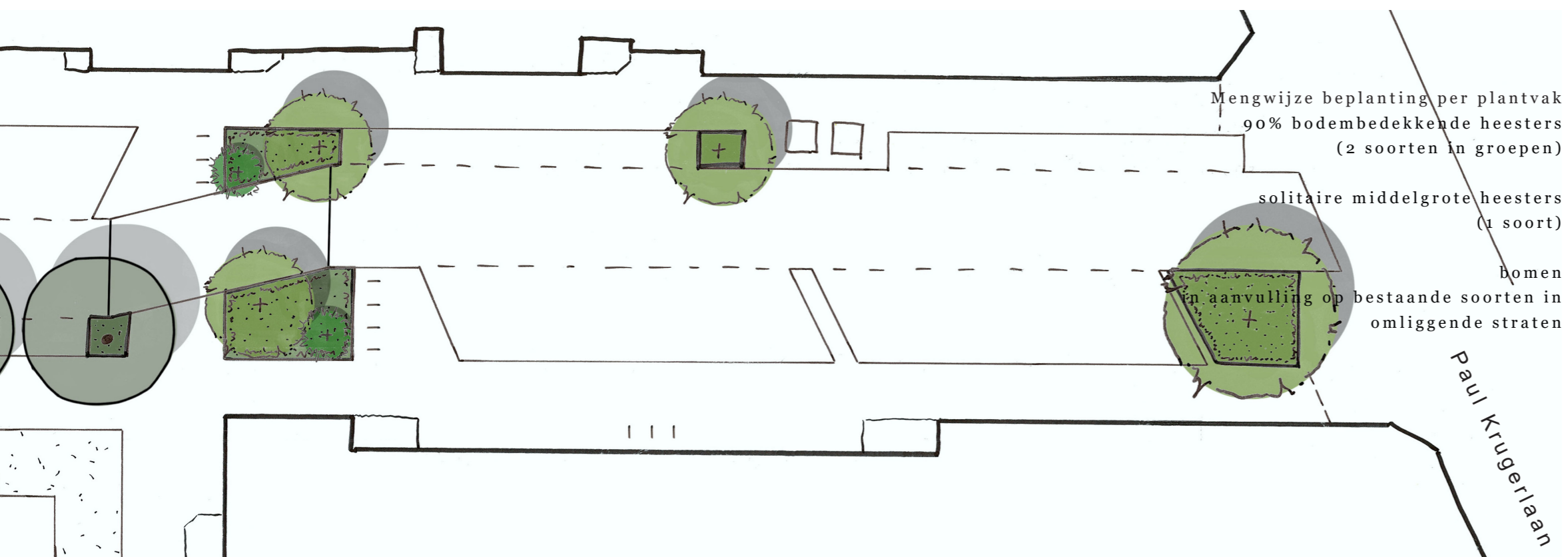
Ontwerp

scootmobiel boxen en bloemschalen aan het begin van de straat

bestaande boom in krappe boomspiegels

De brede trottoirs bieden ruimte om meer groen toe te voegen en het straatbeeld te vergroenen en te verzachten.

Door de scootmobielboxen aan het begin van de straat (De la Reyweg) ter herschikken en geclusterd tegen de blinde gevel te plaatsen, wordt ruimte gecreëerd voor een groenvak met voldoende maat. In dit groenvak kan een boom van de 1e of 2e grootte worden toegevoegd. Waar wordt gewisseld van langsparkeren naar schuin parkeren is op het trottoir ruimte om aan beide zijden van de straat een groenvak aan te leggen. Hierin kan een boom van de 2e of 3e grootte worden geplant. Dit geldt ook voor de tweede plek waar wordt gewisseld van langs parkeren naar schuin parkeren.

Het schuin parkeren aan het eind van de straat (Paul Krugerlaan) kan geoptimaliseerd worden. Door het dammetje in het midden tussen de vakken te verschuiven naar het einde van de vakken. Op deze manier ontstaat een ruimer trottoir aan het einde van de straat met ruimte voor een groenvak van formaat. Ook hierin kan een boom van de 1e of 2e grootte worden geplant. Het begin en einde van de straat krijgen een groene uitstraling. De bestaande sierappels (*Malus toringo*) halverwege de straat, krijgen grotere boomspiegels en indien nodig standplaatsverbetering. De later aangeplante sierappel aan het einde van de rij, staat te dicht op de boom ernaast. Deze kan in de straat verplant worden naar een nieuw groenvak. Met het indelen van de groenvakken en het herverdelen van de parkeervakken is rekening gehouden met de positie van de bestaande lichtmasten en kabels en leidingen. De fietsbeugels zijn opnieuw gepositioneerd en zoveel mogelijk geclusterd bij de entrees van de portiekwoningen.

Aandachtspunten vervolg

In de straat staan verscheidene bloembakken die door de buurt worden onderhouden. Het betrekken van de buurt bij de ideeën is dan ook een must. Mogelijk zien zij kansen voor zelfonderhoud van het nieuwe groen.

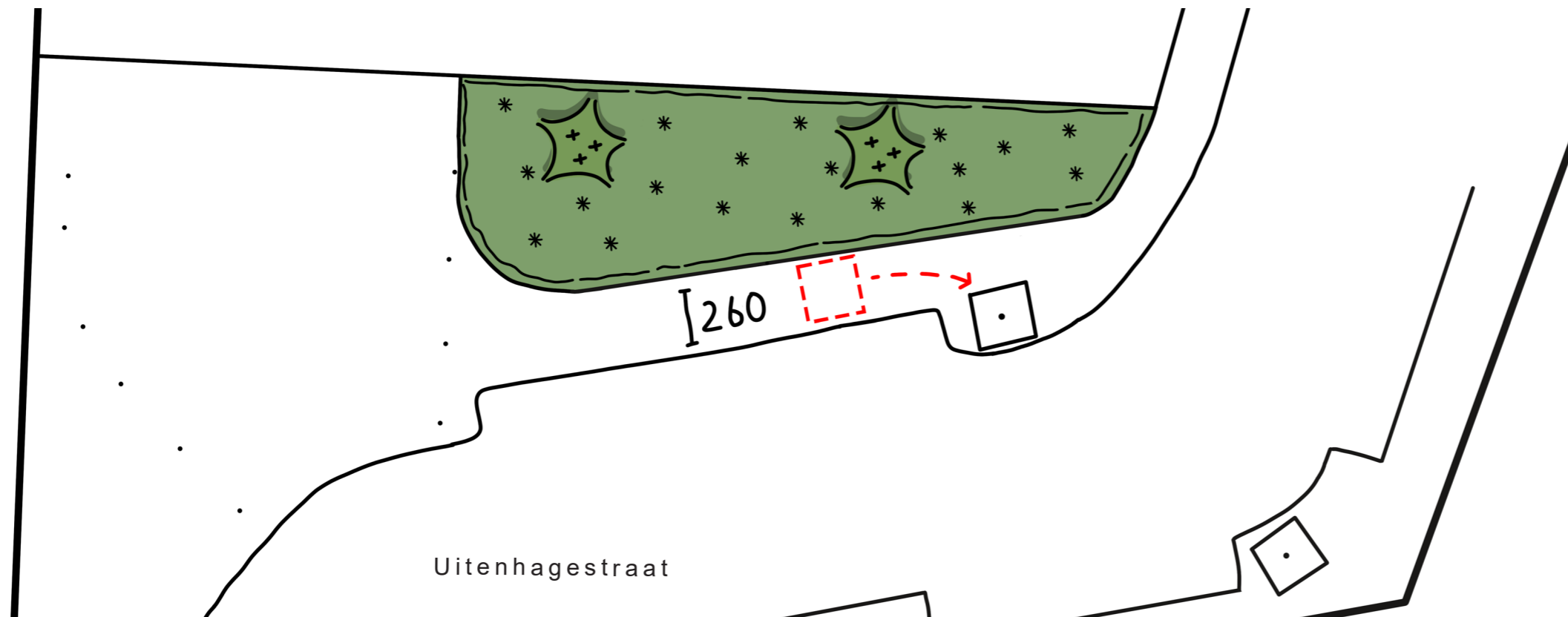
De straat ligt aan het Ruth Firstplein. Op dit plein worden verscheidene kansen gezien om het bestaand groen te verbeteren en tegelijkertijd 5 bomen toe te voegen

2. Uitenhagestraat

locatie

ontwerp

Context

Dit deel van de Uitenhagestraat heeft recent een renovatie gehad. In het ontwerp werd een vergroening in de vorm van een haag langs het hek voorgesteld. Dit is door onbekende redenen niet uitgevoerd. Daarbij is er een verharde overmaat ontstaan in het trottoir. De overmaat in het trottoir speelt alleen een rol op het niveau van de straat ('Visie wijk- en buurtgroen, Stadsdeel Centrum'). Door de herontwikkeling is niet duidelijk waar de kabels en leidingen liggen. In de oorspronkelijke situatie liepen deze onder het trottoir door. Het feit dat er alleen bomen in boombakken staan suggereert dit ook. Het gebied met vooral bedrijven en daaraan gerelateerde verharde ruimtes, inritten en parkeervelden, is onderhevig aan grote hittestress.

Ontwerp

Langs het hek van het parkeerterrein, waar geen openingen in zitten is ruimte voor een groenvak van formaat. Om voldoende doorgang voor de voetganger te behouden wordt een bloembak verschoven. Er wordt vanuit gegaan dat in het nieuwe groenvak geen bomen kunnen komen. Wel kan een groenblijvende onderlaag worden gemaakt met hogere -ecologisch passende- heesters als accenten.

Aandachtspunten vervolg

Op deze locatie kan vergroend worden nadat de WarmtelinQ is gerealiseerd. De vergroening kan als werk met werk kans in dit project worden meegenomen.

referentiebeeld

3. Joubertplantsoen

locatie

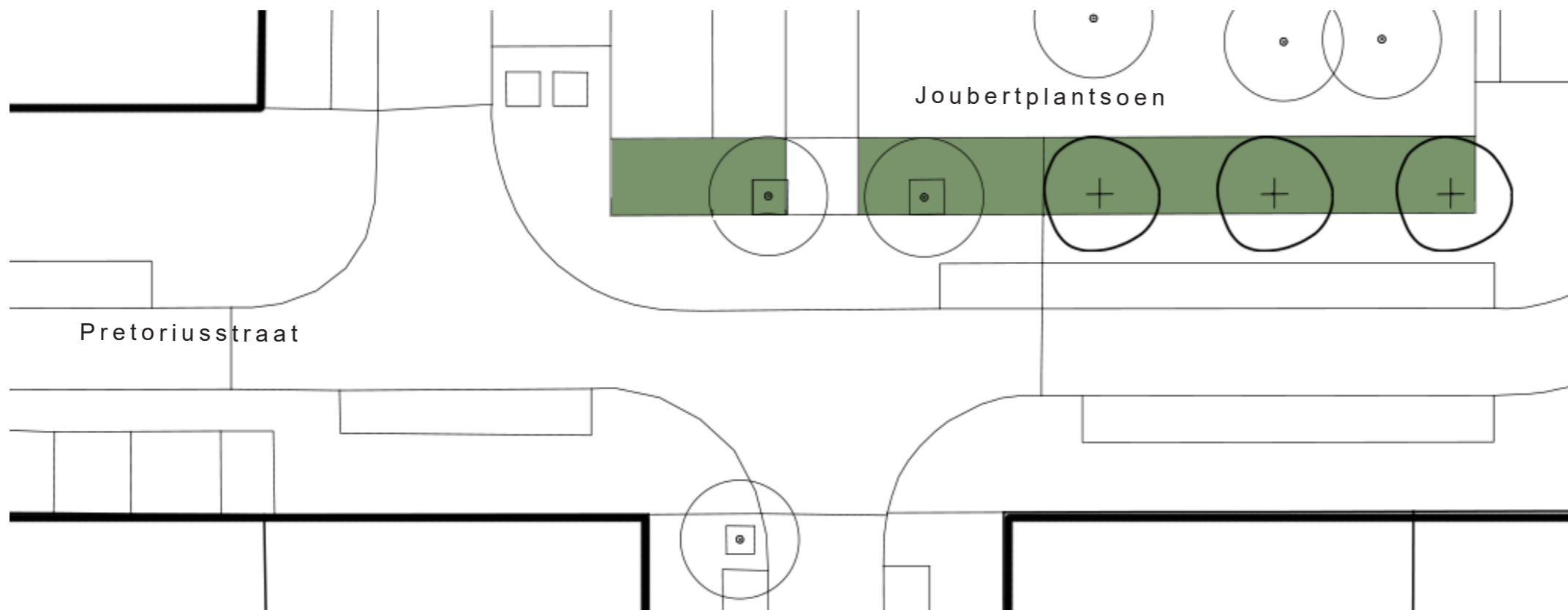

Context

Het Joubertplantsoen heeft een functie als wijkpark voor de wijk Transvaal ('Visie wijk- en buurtgroen, Stadsdeel Centrum'). Het park is niet lang geleden heringericht. Bij deze herinrichting is de brede stoep aan het Joubertplantsoen in het verlengde van de Pretoriusstraat niet meegenomen. In een brede stoep staan hier twee bomen in kleine boomspiegels. Langs de brede stoep liggen enkele langspaarkeerplekken. In het verleden was dit haaks parkeren, dit verklaart de huidige brede stoep.

Ontwerp

De brede stoep kan vergroend worden en de aanwezige bomen ingepast. Ook worden er 3 bomen toegevoegd. De doorsteek van en naar het plantsoen blijft vrij.

ontwerp

4. Potchefstraat - Durbanstraat

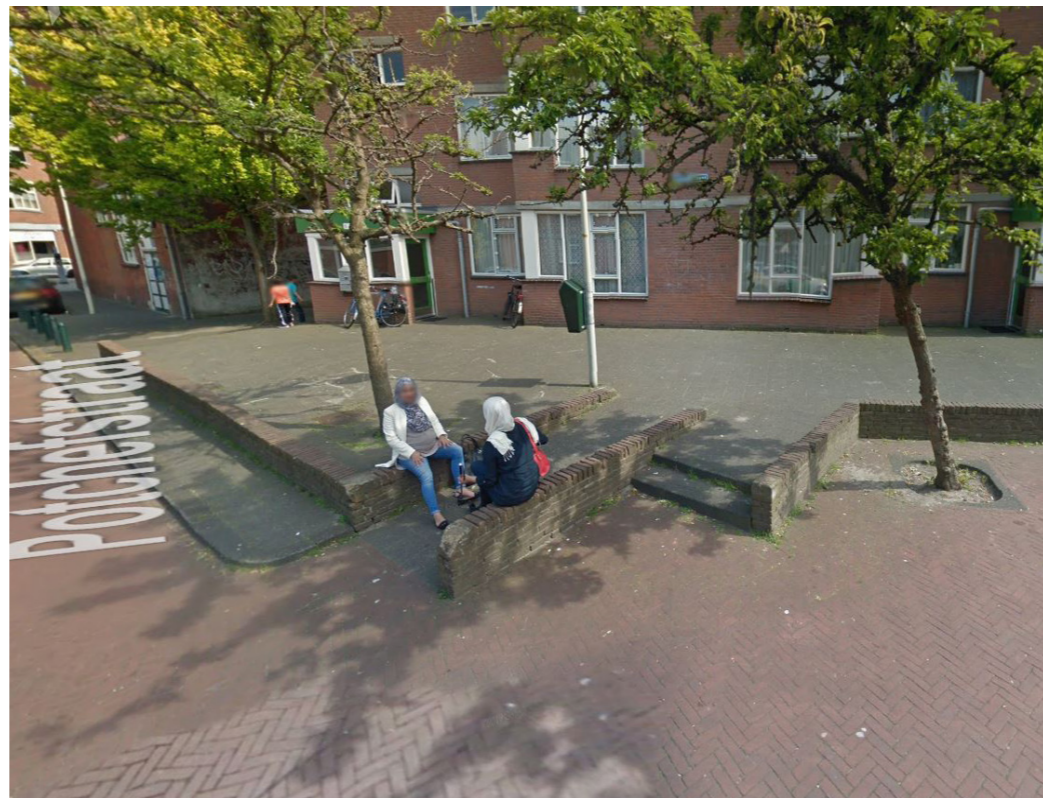
locatie

huidige situatie binnenplaats gezien vanaf Durbanstraat

huidige situatie Potchefstraat

huidige versteende overruimte Potchefstraat

Context

De Potchefstraat is een doodlopende zijstraat van de Schalk Burgerstraat en heeft een doorsteek richting de Durbanstraat. De Potchefstraat heeft een binnenterrein wat vergroend kan worden. In de hiërarchie speelt het groen in de straat een rol op blok- en straatniveau. Door de onderlinge schuine plaatsing van de bouwblokken ligt de Potchefstraat in een knik. De straat heeft aan weerszijden trottoir en langsparkeren en eindigt als een parkeerterrein. Door het brede profiel zijn er aan weerskanten brede trottoirs. Het zuidelijke bouwblok heeft een hoger vloerpeil dan de overige woningen in de straat. Het hoogteverschil in de straat is opgelost met gemetselde keermuren, trappen en hellingbanen. Er staan op het binnenterrein in totaal 14 bomen in 8 verschillende soorten. Deze staan allemaal in de verharding en geven ondanks het aantal bomen de straat een versteend karakter. De zuilvormige eiken zijn blikvangers, waar de kwaliteit van andere bestaande bomen te wensen overlaat. Aangrenzend ligt een binnenplaats behorende bij de Durbanstraat. Deze is aan twee zijden omsloten door woningen. Een woningblok staat met de voorgevel aan de binnenplaats. Tot enkele jaren geleden werd deze binnenplaats gebruikt als parkeerterrein. Bij een herinrichting is deze ruimte van parkeerruimte naar gebruikruimte getransformeerd. Hierbij zijn van gevel tot gevel betontegels aangebracht en zijn verspreid bomen van dezelfde soort geplant. Verblijven en speelgelegenheid is om onbekende redenen niet aanwezig.

Ontwerp

In de Potchefstraat is op verschillende plekken ruimte om te vergroenen. Aan de zuidzijde, aan de rand van de parkeerplaats ligt achter de keermuur een breed trottoir waar ruimte voor vergroening ligt. Aan de noordzijde van de Potchefstraat kan worden ontsteend door een overmaat in het trottoir. Dit zijn plantvakken die dichtbij de woningen liggen en waarbij beplanting kan bijdragen aan een aangename leefkwaliteit. Op de binnenplaats langs de Durbanstraat ligt een grote kans om te vergroenen. Doordat één woningblok met blinde gevel aan de binnenplaats ligt, heeft deze zijde verder geen functie en kan de overruimte tot aan de gevel vergroend worden. De doorsteekmogelijkheid voor fietsers en voetgangers blijft behouden langs de voorkanten van de woningen. De bomen krijgen een betere groeiplaats in open grond. Ook de mogelijkheid om bomen te vervangen moet worden onderzocht omdat dit sneller leidt tot een hoger kroonoppervlak en zo leefkwaliteit. De toolbox beplanting en bijbehorende beplantingstypologie Transvaal wordt ingezet voor de invulling van het plantvak. Met dit pallet van plantensoorten in drie lagen wordt de binnenplaats aangenaam vergroend.

Aandachtspunten vervolg

Er liggen hier mogelijk nog meer kansen dan alleen vergroening. Er zal nog kritisch gekeken moeten worden naar de speelbehoefte. Het is nog onduidelijk of er behoefte is aan verblijf- en speelmogelijkheid. Of dit zo is moet worden nagegaan bij omwonenden. Een ander aandachtspunt is de kwaliteit van de bestaande bomen.

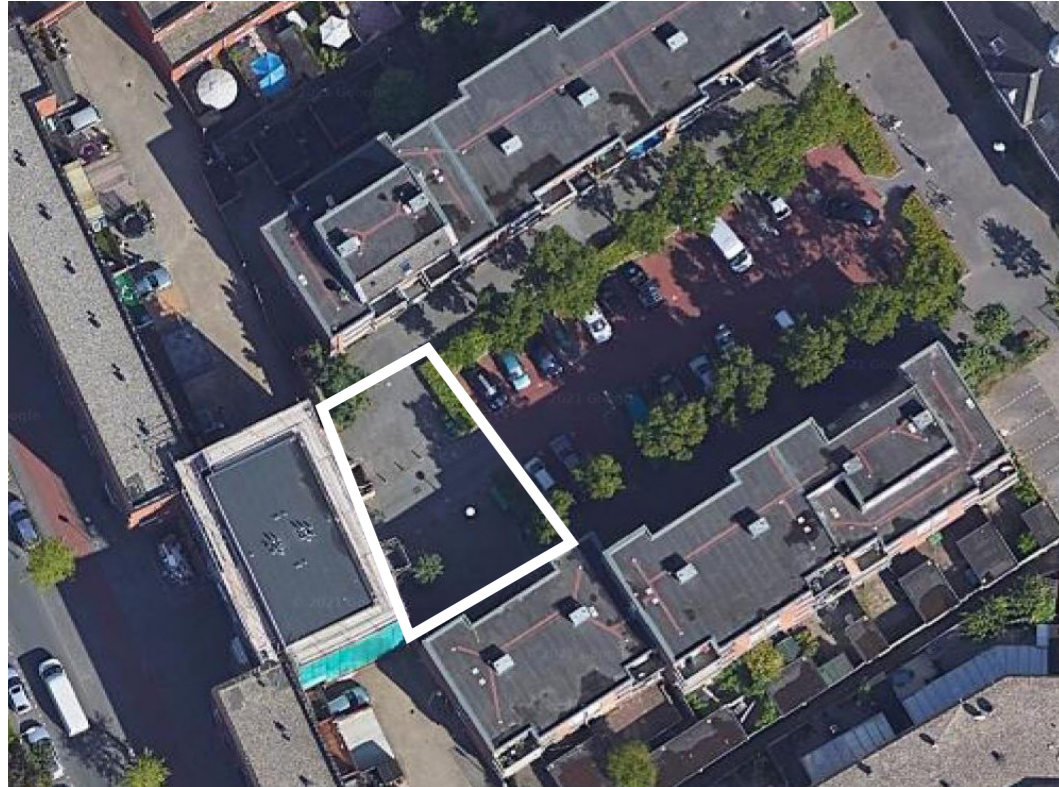
mengwijze beplanting per plantvak
 90% bodembedekkende heesters
 (6 soorten in groepen)

10% solitaire middelgrote heesters
 (5 soorten gestrooid)

aantal solitaire grote heesters
 (3 soorten)

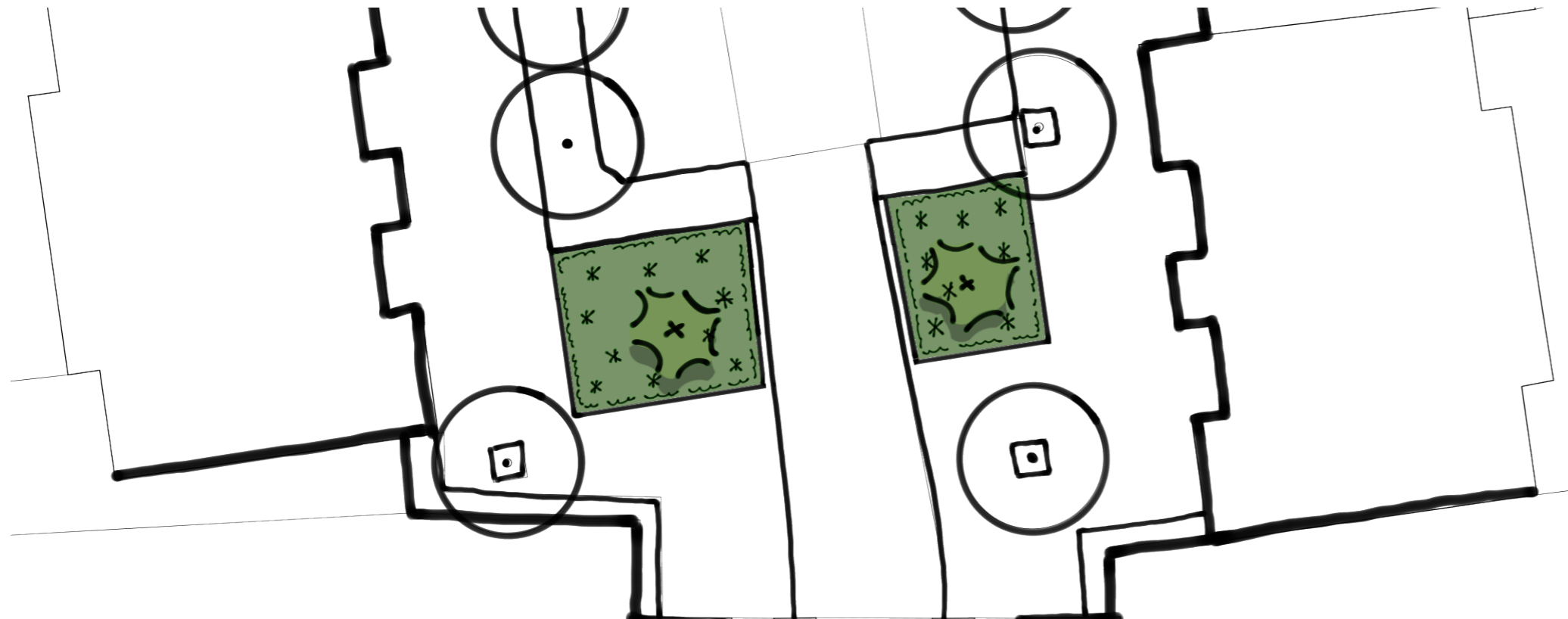
5. Vrijstaathof

locatie

huidige situatie gezien vanuit de poort, zichtas naar gebouw

ontwerp

Context

De Vrijstaathof is een zijstraat van de De La Reyweg. Een typisch hof (in 1925 gebouwd door Woningstichting Patrimonium) waarvan de originele woningen omstreeks de jaren '70 zijn gesloopt en vervangen met eenvoudige woningen. In de hiërarchie van openbare ruimte speelt het groen in het hof een rol op blok- en straatniveau. De poort vanaf de De La Reyweg maakt een duidelijke zichtas richting het schoolgebouw op de kop, dat altijd behouden is gebleven. De ruimte lijkt enigszins symmetrisch van opzet maar is dit niet. Door de symmetrische gevel van het schoolgebouw in relatie met de zichtas vanaf de poort wordt deze suggestie gewekt. Het stedenbouwkundig plan is niet symmetrisch van opzet. Deels komt dit door de schuine lijn van de De La Reyweg, waar de entreeweg en de poort haaks op liggen. De parkeerplaats neemt de grootste ruimte in beslag, maar heeft een groen karakter. Gemetselde muren en hagen aan weerszijden dragen bij aan het symmetrisch beeld. Gemetselde muren met hagen aan weerszijden komen vaker terug in Transvaal. Ze accentueren de bouwstijl uit die tijd. De bomen zijn in regelmatig ritme tegenover elkaar aangeplant.

Ontwerp

In de hoeken liggen twee overruimten waar kansen liggen voor vergroening. De groenvakken liggen langs de zichtas. Hierdoor is het belangrijk dat deze gelijkvormig zijn. Met een kleine hoeveelheid plantensoorten in twee lagen wordt de ruimte meer aangezet. De laagste soort is een bodembedekker, die met enkele soorten in kleinere groepen kan worden aangeplant. Hierboven wordt een tweede laag opgebracht van grote sierlijke solitaire heesters.

mengwijze beplanting per plantvak
90% bodembedekkende heesters
(2 soorten in groepen)

solitaire grote heesters
(1 soort)

6. Delagoastraat

locatie

huidige situatie gezien vanuit de poort, zichtas naar gebouw

Context

De Delagoastraat ligt langs wijktuin Viljoen. Een stuk openbare ruimte in de vorm van een wijktuin, welke is toegevoegd tijdens de stadsvernieuwing. Wijk tuin Viljoen is een wijktuin op buurtniveau van de wijk Transvaal ('Visie wijk- en buurtgroen, Stadsdeel Centrum').

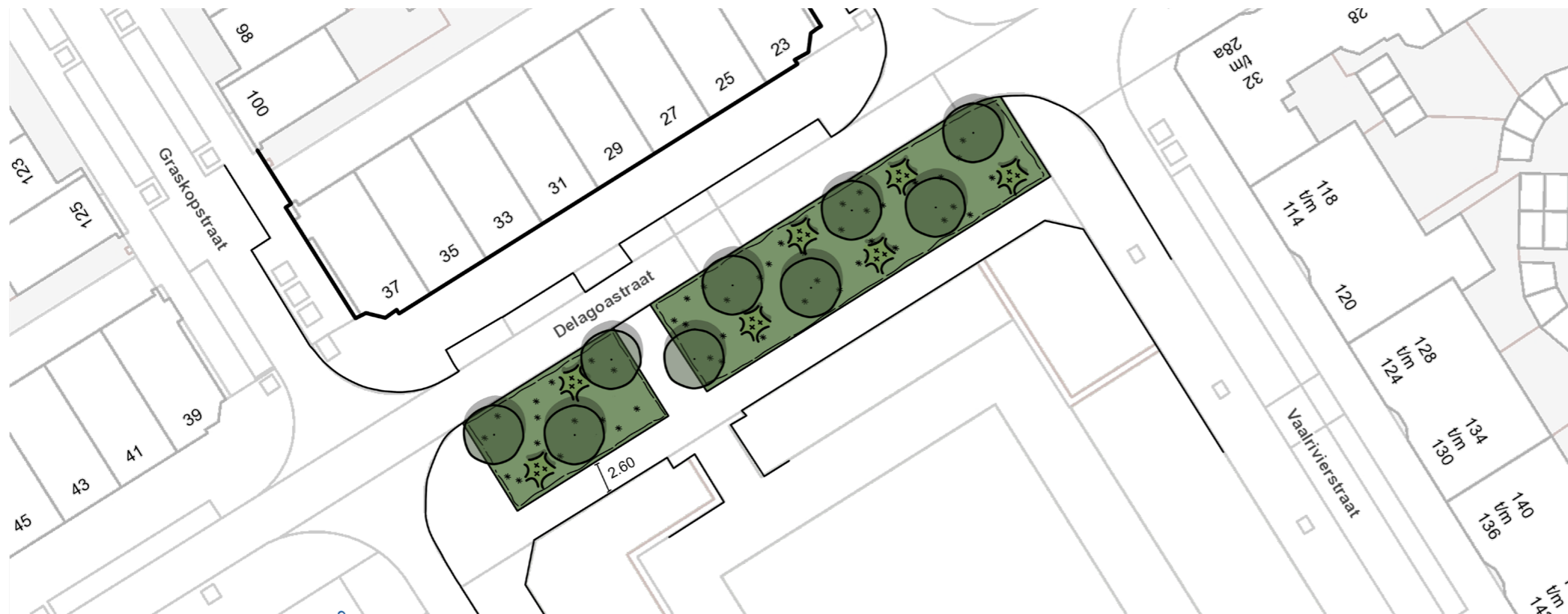
In de huidige situatie staan er hekken om de wijktuin, die overdag open zijn. De entree zit aan de zijde van de Delagoastraat. Tussen de straat en het hek zit een breed trottoir met bomen in rijen in de verharding. Ze staan in krappe boomspiegels. Op het brede trottoir zijn meerdere plantenbakken neergezet om te vergroenen.

Ontwerp

Het trottoir biedt genoeg ruimte om de bestaande bomen in te passen in groenstroken, met de eerder genoemde beplantingstypologie van heesters. De tuin krijgt hierdoor een aangename biodiverse groene rand. Er is voldoende ruimte voor een trottoir en een voldoende brede toegang tot de wijktuin. Aan de zijde van de woningen in de Delagoastraat is het raadzaam ter hoogte van de entree tot de wijktuin een parkeerplek 'weg' te halen en deze te compenseren door de hele rij door te schuiven.

Aandachtspunten vervolg

Tijdens de aanleg van WarmtelinQ, zal wijktuin Viljoen mogelijk als werkterrein dienen. Aandachtspunt voor de vergroening op/ aan het tracé van WarmtelinQ is dat deze plekken pas na de aanleg vergroend kunnen worden. Tegelijkertijd biedt het een kans om mee te liften met dit project en werk met werk te maken.

ontwerp

7. Bloemhofstraat

locatie

huidige situatie versteende straat met brede stoep

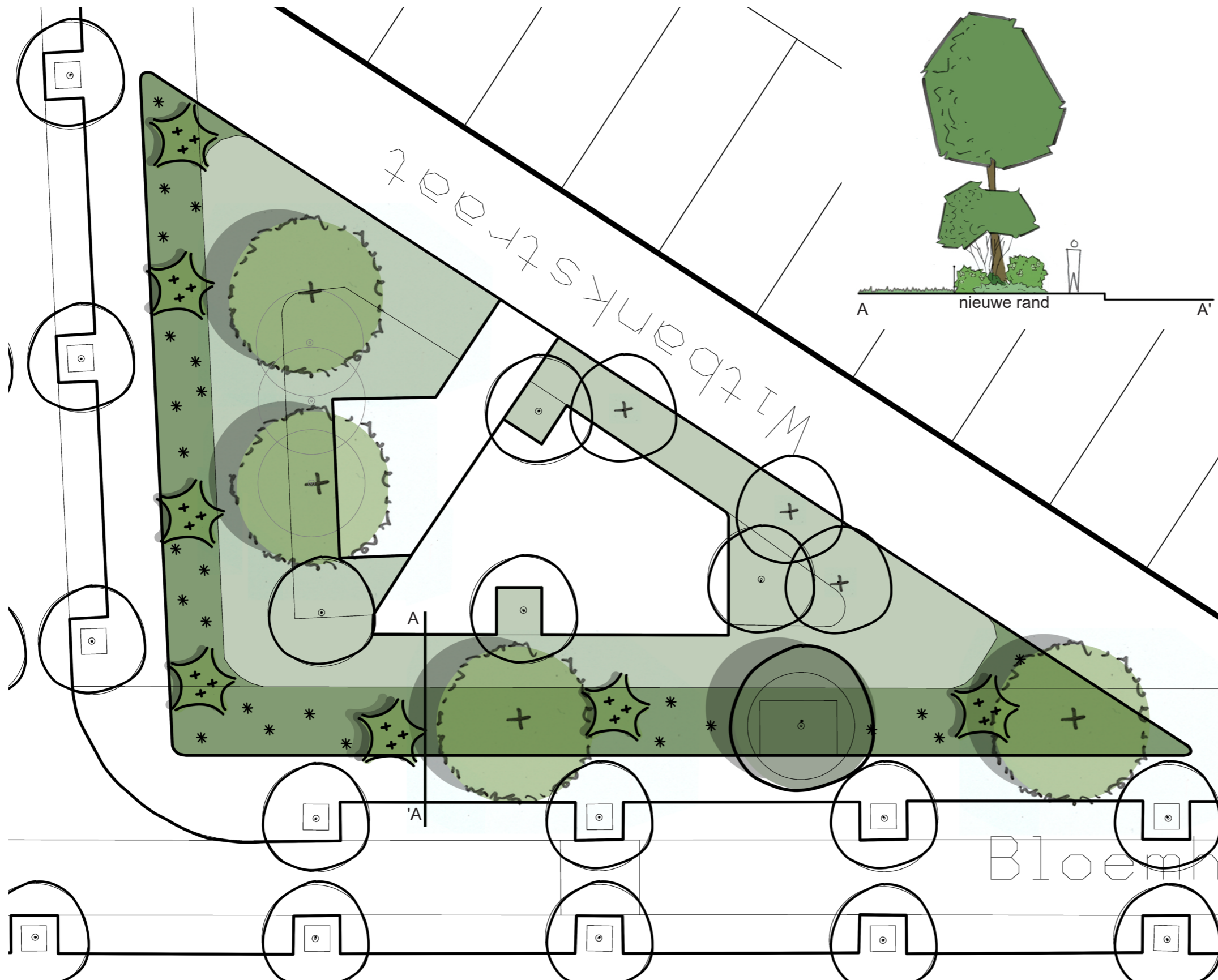
aanwezige grote boom in de brede stoep

speeltuin omheind door hekwerk

Context

De speelplek aan de Bloemhofstraat heeft een (speel) functie op straat, blokniveau (zoals beschreven in de Visie wijk- en buurtgroen, Stadsdeel Centrum). De huidige speeltuin bestaat uit een omheind driehoekig gazon met speelobjecten, zitmeubilair en kleine solitaire sierkersen. Op de hoek staat één grote Linde. De kleine bomen geven weinig schaduw en hebben een matige kwaliteit. Dit tezamen met aangrenzende brede trottoirs zorgen voor een hitte-eiland op deze plek. Het speelgras wordt goed gebruikt en is deels versleten.

Ontwerp

De brede trottoirs langs de speeltuin kunnen worden versmald en vergroend met de eerder genoemde beplantingstypologie van heesters in meerdere lagen. De speeltuin krijgt hierdoor een aangename groene rand. Deze rand is biodiverser, niet alleen gras, en leent zich voor het aanplanten van enkele grote bomen, die zorgen voor meer pleksgewijze schaduw en een prettigere verblijf- en speelplek. De bestaande boom op het trottoir wordt ingepast in deze nieuwe strook. De beplanting wordt beschermd voor de spelende kinderen door het reeds aanwezige hekwerk. De huidige kleine (3e grootte) bomen op de speelplek kunnen mogelijk worden verplant en geclusterd. Ook worden nieuwe 1e grootte bomen toegevoegd voor meer schaduwwerking.

Aandachtspunten vervolg

Vanuit kwaliteitsverbeteringsgelden zijn voor 2022 middelen vrijgemaakt voor het opknappen van het bestaande groen. Dit geeft de kans om direct werk met werk te maken en extra groen toe te voegen. Er zal nog kritisch gekeken moeten worden naar de speelbehoefte.

mengwijze beplanting per plantvak
 90% bodembedekkende heesters
 (5 soorten in groepen)

10% solitaire middelgrote heesters
 (5 soorten gestrooid)

aantal solitaire grote heesters
 (3 soorten)

6. Colensostraat

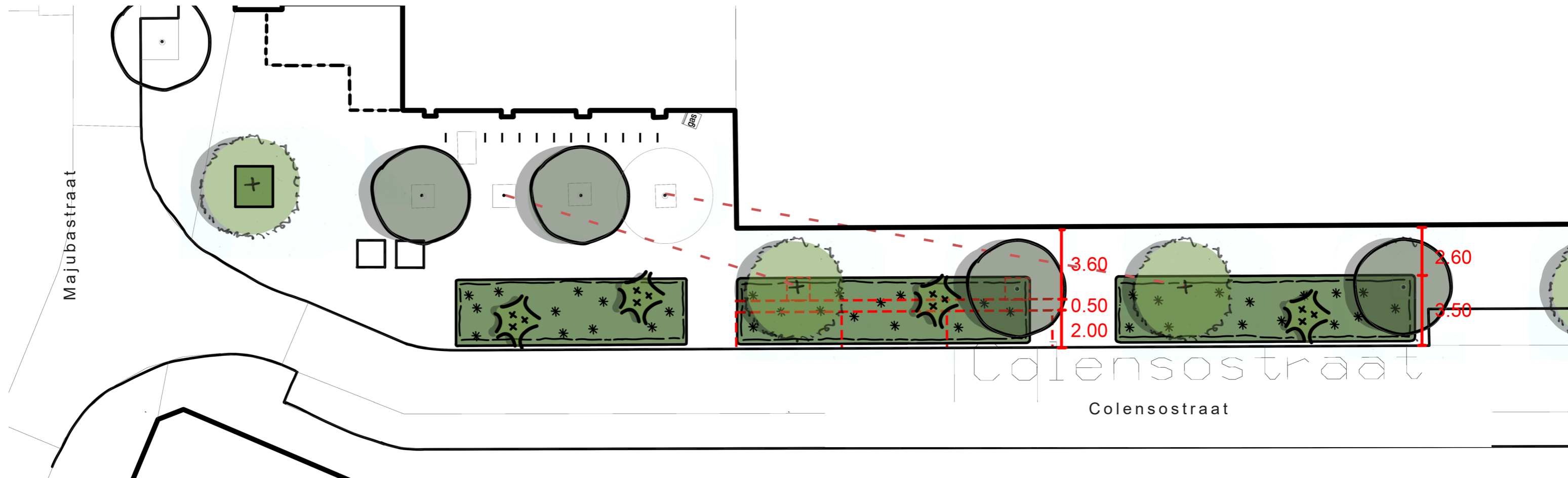
locatie

huidige situatie versteende straat met brede stoep

Context

De Colensostraat is een parallelstraat van de Schalk Burgerstraat en een zijstraat van de Majubastraat. In de hiërarchie speelt het groen in de straat een rol op blok- en straatniveau. In de straat staan woningen, de basisschool CBS Comenius en de ingang van Sporthal Transvaal met een sportcomplex met sportvelden erachter. De straat is ingericht als woonstraat met aan beide zijden langsparkeren. Naast de parkeersstrook aan de zijde van de basisschool staan twee kleine bomen in een verder brede stoep. De entree van Sporthal Transvaal is ingericht met 4 jonge bomen. Ook staan er afvalcontainers en fietsnietjes langs de gevel van de sporthal.

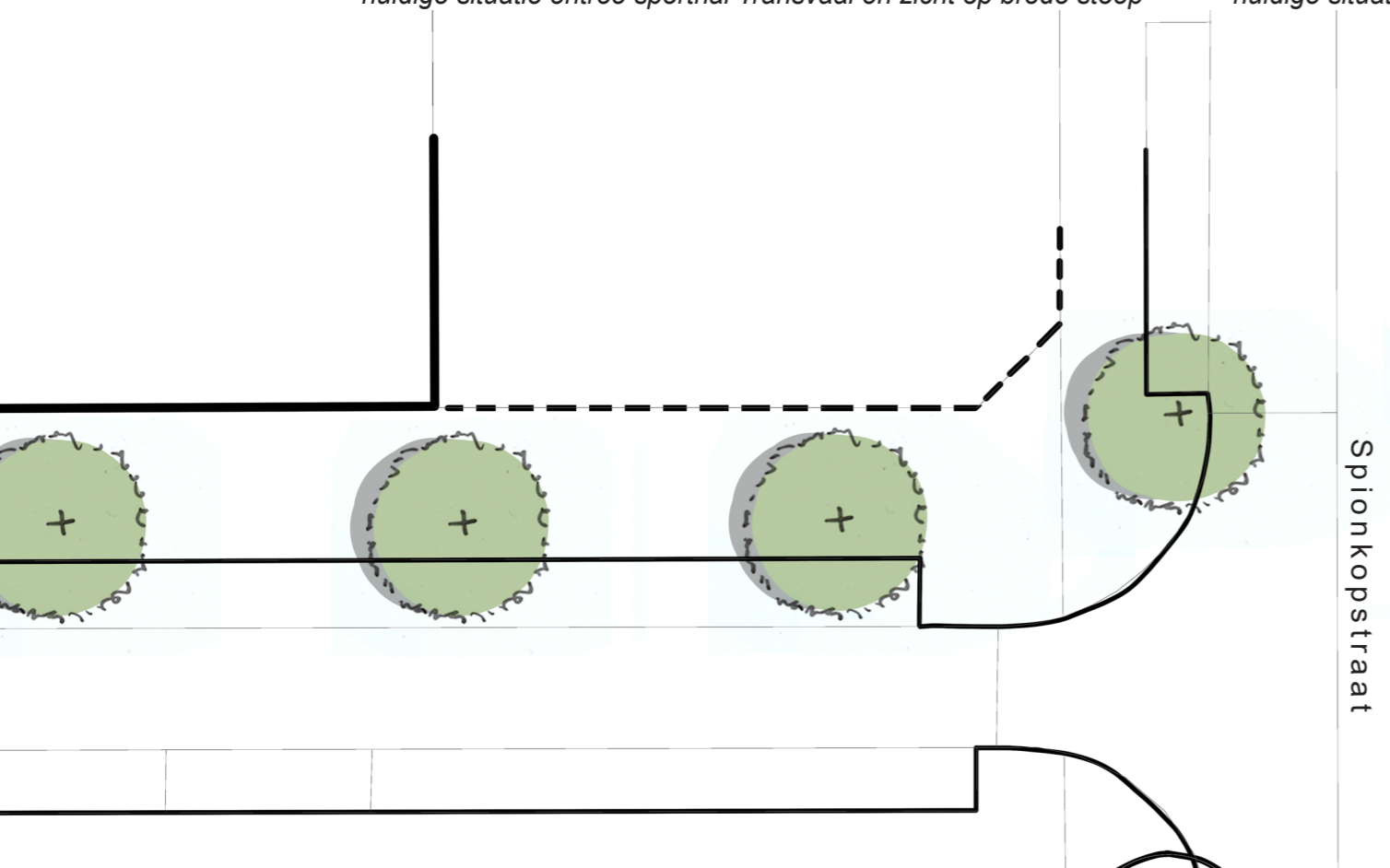

huidige situatie entree sporthal Transvaal en zicht op brede stoep

huidige situatie versteende entree schoolplein op kruising met Spionkopstraat

Ontwerp

Op de brede stoep langs de basisschool is ruimte voor drie grote groenvakken van 3,6 meter breed. De loopruimte langs de vakken blijft voldoende breed namelijk 2,6 meter. Bij de ingang van de school is 4,5 meter tussen de vakken vrijgehouden. In totaal kunnen 7 nieuwe bomen worden toegevoegd in de straat waardoor een nieuwe stevige bomenrij ontstaat. In de vakken kunnen eventueel 2 van de huidige bomen, van op het pleintje voor de sporthal, worden verplant. In het eerste vak kunnen door de kabels en leidingen geen bomen staan waardoor de bomenrij verspringt en eindigt met een nieuwe boom op het plein.

Waar de stoep minder breed wordt door de langspaarvakken worden alleen 3 nieuwe bomen aangeplant. Vergroening biedt ook kansen voor een nieuwe verdeling van parkeren. Er kunnen zelfs drie nieuwe parkeerplekken worden toegevoegd.

Op de hoek met de Spionkopstraat is ruimte voor een extra boom. Deze boom vult het huidige (boom)ritme van de Spionkopstraat goed aan.

Aandachtspunten vervolg

Het complex van de school, de Sporthal en achtergelegen pleinen en velden is gemeentelijk eigendom. In het verleden is hier een vraag geweest voor vergroening. Hier was geen budget voor. Dit gebied komt als hitte-eiland naar voren op de hittestresskaart. Het vergroenen van de straat kan ook aanleiding zijn om het binnenterrein te vergroenen of in ieder geval het gesprek hierover aan te gaan.

mengwijze beplanting per plantvak
90% bodembedekkende heesters
(5 soorten in groepen)

10% solitaire middelgrote heesters
(5 soorten gestrooid)

9. Majubastraat

locatie

huidige situatie versteende ruimte

Context

De Majubastraat is een zijstraat van de Kaapstraat. In de hiërarchie speelt het groen in de straat een rol op blok- en straatniveau. In de straat staan woningen en ligt Sporthal Transvaal.

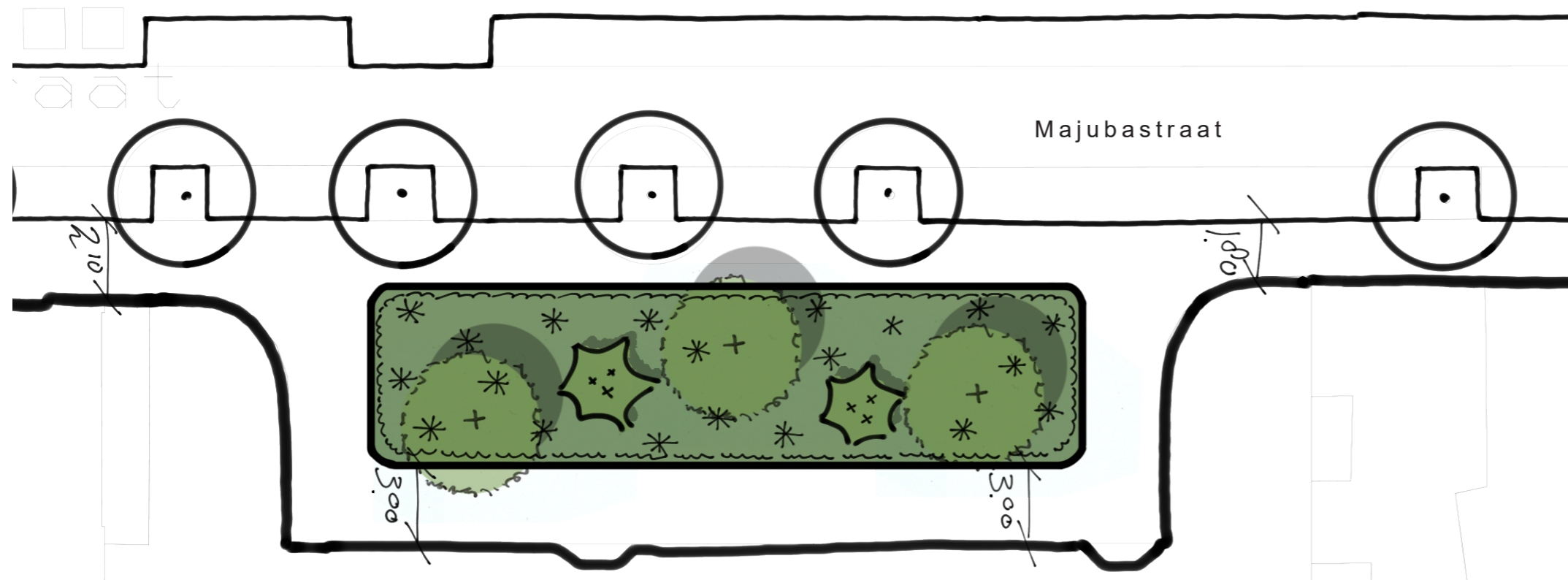
De straat heeft aan beide zijden langs parkeren. In één parkeerstrook staat een volwassen bomenrij van platanen, die een heel groen straatbeeld geven.

Halverwege de straat ligt tussen een woonblok en de platanenrij een volledig verharde ruimte.

Achter het woonblok liggen sportvelden en pleinruimten van het school- en sportcomplex aan de Spionkopstraat.

Ontwerp

Hier is ruimte voor een rechthoekig plantvak. Gezien de nabijheid van de pleinruimten en de sportvelden achter het woonblok wordt er vanuit gegaan dat deze verharde ruimte grotendeels vergroend kan worden. Of dit zo is moet worden nagegaan bij omwonenden. De toolbox beplanting en bijbehorende beplantingstypologie Transvaal wordt ingezet voor de invulling van het plantvak

mengwijze beplanting per plantvak
90% bodembedekkende heesters
(4 soorten in groepen)

10% solitaire middelgrote heesters
(3 soorten gestrooid)

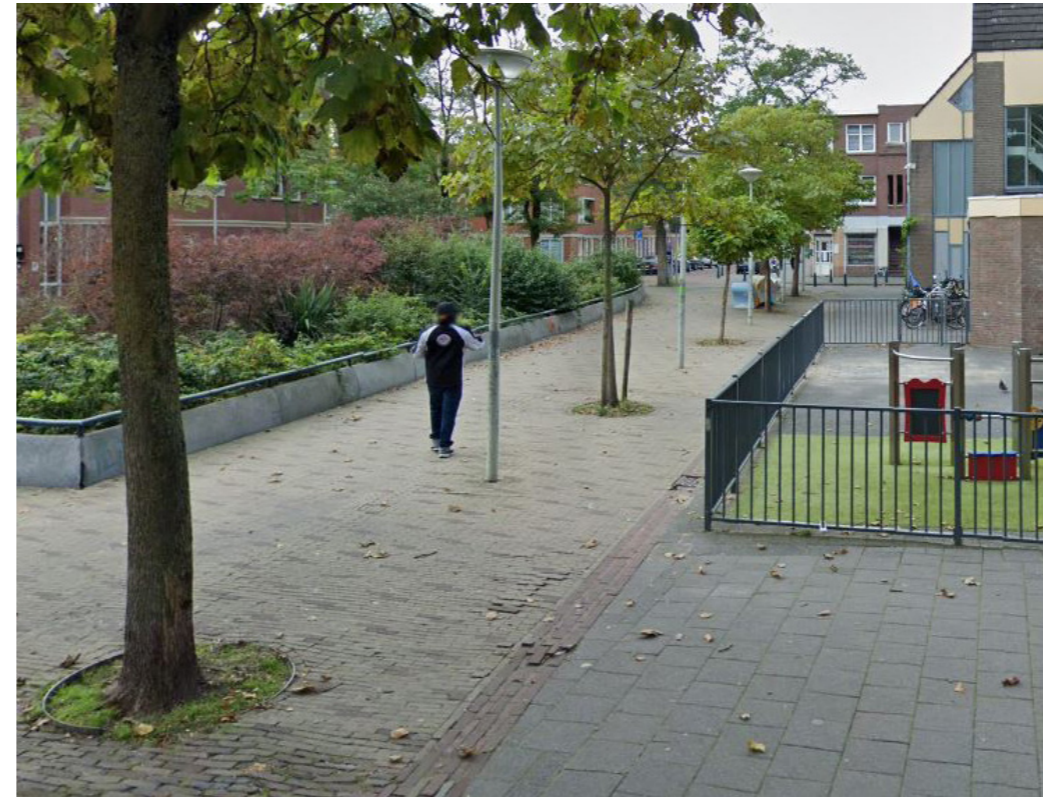
aantal solitaire grote heesters
(2 soorten)

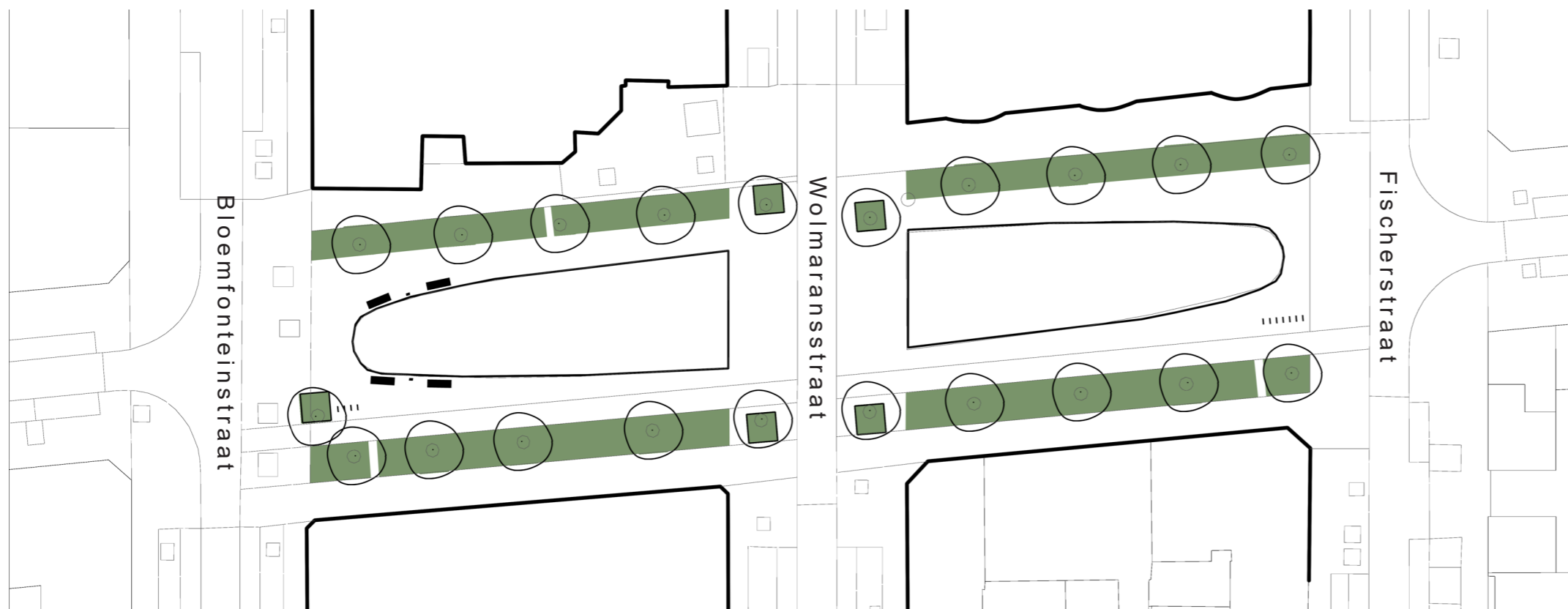
10. Mandelaplein

locatie

huidige situatie aantal kleinere bomen met wortelopdruk

Context

Het Mandelaplein heeft een functie op blokniveau ('Visie wijk- en buurtgroen, Stadsdeel Centrum'). Het plein bestaat uit twee delen om de Wolmaranstraat. Op elk pleindeel ligt een verhoogde bak, een halve ellips. Beide bakken zijn aangenaam groen, wel kan een kwaliteitsverbetering plaatsvinden. Om de verhoogde bakken ligt verhoudingsgewijs veel verharding. Er staan bomen in een kader om de twee pleindelen. Ondanks het groen komt het plein op de hittestresskaart naar voren als hete plek. Mogelijk komt dit omdat enkele bomen het niet goed doen. Er is veel wortelopdruk omdat de standplaats niet goed is. Achter het buurthuis Mandelaplein, ligt een versteend speel- en sportterrein (tussen de Wolmaranstraat en Bloemfonteinstraat), deze komt ook naar boven op de hittestresskaart als hete plek. In de motie 'Sportinvesteringen in Transvaal' wordt het Mandelaplein expliciet benoemd. De motie constateert dat;

- de sportdeelname in Transvaal flink achterblijft ten opzichte van andere wijken in Den Haag;
- er in Transvaal nauwelijks sportverenigingen en sportfaciliteiten beschikbaar zijn;
- er op verschillende plekken in Transvaal investeringen in de buitenruimte gepland staan.

Ontwerp

Met wat kleine aanpassingen aan de buitenruimte kan de plek getransformeerd worden tot een plek die sport en bewegen stimuleert op de verharding rondom de verhoogde bakken. De hittestress kan vermindert worden en de belevingswaarde vergoot, door de bomen een betere en groene standplaats te geven. Niet een boomspegel met diameter 1m, maar een vak van formaat en vooral voldoende ondergrondse doorwortelbare ruimte. Op deze locatie kan 'eenvoudig' vergroend worden door gazon onder de boomspiegels toe te passen. Enkele (mozaïek) banken zullen moeten worden verplaatst. En fietsnietjes worden meteen toegevoegd. Aan de randen van het plein lijkt een behoefte te zijn voor het stallen van de fiets

Aandachtspunten vervolg

Samen met het buurthuis kan onderzocht worden waar de behoefte ligt voor sport en bewegen. Hoe de inzet van eventuele fitnessstoestellen, hinkelbanen, verfatletiekbanen, multifunctionele sportvelden, speeltoestellen of creatief plaatsen van meubilair bewoners kan stimuleren en uitdagen om te bewegen. Er moet een relatie gelegd worden met het versteende en achterliggende sport- en speelterrein. Welke voorzieningen op welke plek het best 'landen' en of het plaatsen van extra groen en bomen voor het vergroten van de leefkwaliteit en de reductie van hittestress ook op dit achterliggende terrein mogelijk is moet nader worden onderzocht.

9. Hoefkade - Kaapseplein

locatie

aanzicht van de overruimte met supermarkt

ontwerp

Context

Aan het einde van het Kaapseplein, bij de aansluiting met de Hoefkade, is een verharde overruimte. Deze is ontstaan doordat de gevel van het bouwblok is afgeschuind. Deze overruimte ligt aan de Hoefkade, 1 van de lange lijnen loodrecht op de kust en in de Stedelijke Groene Hoofdstructuur aangegeven als ambitie hoofdboomstructuur. Het deel van de Hoefkade van Stationsweg tot Vaillantlaan zit momenteel in de planfase. In deze plannen is ter hoogte van de Jacob Catsstraat ook ruimte in het profiel om de brede stoep te vergroenen, dit gebeurt middels een vak met afgeronde hoeken. Voor het deel van de Hoefkade in Transvaal is geen planvorming in de maak. Het staat nog niet op de planning. Op de begane grond zit een kleine supermarkt met uitstalling aan deze ruimte. Aan de zijde van de Hoefkade ligt een laad- en losvak voor de supermarkt. Aan de zijde van het Kaapseplein staan twee ondergrondse containers.

Ontwerp

Ondanks dat deze plek aan een hoofdstructuur ligt, wordt deze kleinschalige vergroening langs de hoofdstructuur voorgesteld als Quick Win. Het wordt gezien als grote winst voor de leefkwaliteit op korte termijn en lokaal schaalniveau. Een ingreep die de lange lijn niet schaadt. De vormgeving is afgestemd op de vormgeving van de groenvakken zoals opgenomen in de voorstellen voor het deel van de Hoefkade van Stationsweg tot Vaillantlaan. De verharde overruimte wordt vergroend door een groot groenvak met twee bomen. Langs de gevels is een doorloopruiimte van 4,5 meter gereserveerd.

mengwijze beplanting per plantvak
90% bodembedekkende heesters
(1 soort)

bomen
in aanvulling op bestaande soorten in omliggende straten

10. Kaapseplein

locatie

huidige situatie

Context

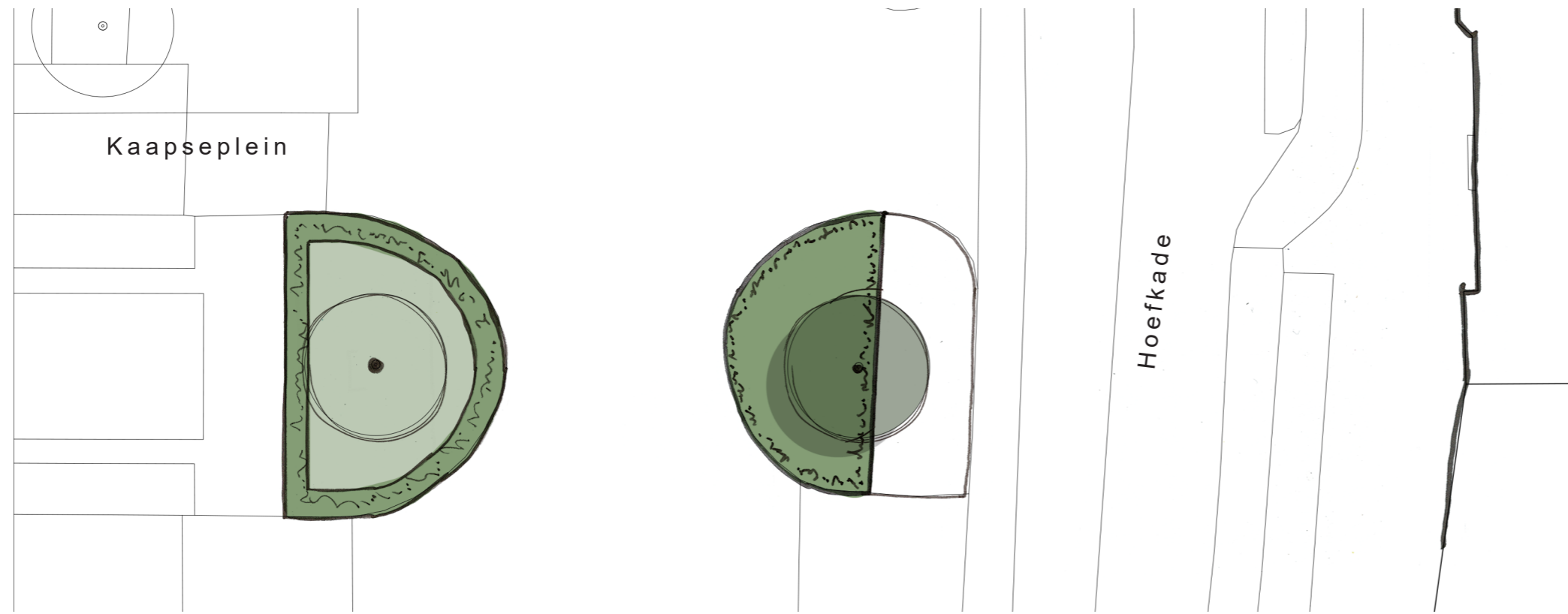
De Kaapstraat en in het verlengde het Kaapseplein is een belangrijke groendrager van de wijk Transvaal ('Visie wijk- en buurtgroen, Stadsdeel Centrum'). Aan het einde van het Kaapseplein, ter hoogte van de aansluiting met de Hoefkade, ligt een verhard vlak in de vorm van een halve maan met een boom in de verharding. Dit vlak ligt tegenover eenzelfde vorm die reeds vergroend is. Het einde van de middenberm van het Kaapseplein. Dit heeft een inrichting met grassen en vaste planten. Als hier geen doorsteek voor het tankstation was geweest, had deze middenberm doorgelopen tot de Hoefkade. Het versteende halve maantje lijkt te zijn vergeten, en valt net buiten de projectgrens van het project 'herinrichting Kaapseplein'.

Ontwerp

De vergroening van het verharde halve maantje Sluit aan op de groene inrichting van de middenberm van het Kaapseplein. De rand met tegels wordt ook vergroend. De palen worden behouden voor zwaar verkeer. Het doorlopend trottoir langs de Hoefkade blijft bestaan en de bestaande boom komt hiermee in een groenvak te staan.

referentiebeeld

ontwerp

